

MAGYAR TEMETKEZÉS

TEMETKEZÉS, KILÁTÁSSAL

ÁLLAM, EGYHÁZ,
TEMETKEZÉS

A TEMETŐÜZEMELTETÉS
KIHÍVÁSAI
A HORTUS HUNGARICUSON

V4 KONFERENCIA
TRENCSÉNBEN

A TEMETKEZÉSI SZAKMA
SZEREPLŐI
GONDOLKODÁSRA
KÉNYSZERÜLTEK

ISKOLAI KÖZÖSSÉGI
SZOLGÁLAT

HALOTTAK NAPJA
SZÉKESFEHÉRVÁRON

KOPJAFÁS TEMETKEZÉS
A VILÁGÖRÖKSÉG RÉSZÉ?

ŐSZI FESZTIVÁL
A FIUMEI SÍRKERTBEN

XIX. KEGYELETI
VIRÉGGÖTÉSZETI VERSENY

ORSZÁGOS TEMETKEZÉSI EGYESÜLET ÉS IPARTESTÜLET

Tisztelt Kollégák, kedves Olvasók!

Mozgalmassal őszi időszakot tudhat maga mögött a kegyeleti szakma.

Nemzetközi és országos konferenciák kerültek megvitatásra a temetkezést érintő legfontosabb kérdések, melyek már nemcsak a szakmabelieket, de a szociális temetkezés kérdéskörét tekintve az ország egészét érintik.

A tanácskozással alkalmával érezhetően megmozdult a temetkezéssel foglalkozók teljes köre, összefogásuk eredménye, hogy a szociális temetkezés bevezetésének elhalasztásáról döntött a kormány. Így lehetőségünk nyílik arra, hogy a kormányzati szervekkel szorosan együttműködve, egy valóban átgondolt, a lakosság és a temetkezési szakma számára egyaránt elfogadható előremutató megoldás születhessen ezen a téren.

Mire évről évről megszűnik az Önök kezébe kerülni, már javában benn járunk az adventi időszakban, mely a várakozás, az ünnepre hangolódás gyönyörű, de egyben fáradtságos időszaka is. Sajnos egyre kevesebb az időnk az elcsendesedésre, az évről évre közeledő feladataink is sűrűsödnek, szorítanak a határidők, a megfelelés kénysze-re, hogy eleget tegyünk a felénk irányuló elvárásoknak. Mégis, bízom abban, hogy az egymás felé fordulás, az ünnep fényének megtartása nekünk is sikerülhet. Emléket megtartva mindazoknak is, akik az idei karácsonykor már nem lehetnek velünk, de szívünkben örökké élnek.

Varga József

a szerkesztőbizottság elnöke

Magyar Temetkezés kegyeleti szakmai kiadvány

Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület (OTEI) lapja

Felelős kiadó

Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület elnöksége
1086 Budapest, Fiumei út 16.

Szerkesztőség

Hírös Temetkezési Kft.
6000 Kecskemét, Mátyás király krt. 38.
Tel.: +36-30/9855-424; Fax: 76/ 504-943
E-mail: magyartemetkezés@gmail.com

A szerkesztőbizottság tagjai

Balogh Károly, Marján Tibor, Puskás Béla, Szekrényes András, Varga József (elnök)

Nyomda: Print 2000

Nyomdai előkészítés: Pixelgraf

TARTALOM

ELŐSZÓ	1
TEMETKEZÉS, KILÁTÁSSAL	2
KÖZÖS A CÉL: AZ EMBERI MÉLTÓSÁG SZOLGÁLATA	4
KONFERENCIA TRENCSENEN	6
ISKOLAI KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT ÉS A NEMZETI ÖRÖKSÉG INTÉZETE	8
KONFERENCIA A HORTUS HUNGARICUSON	10
MERRE TOVÁBB?	12
HÍREK – ESEMÉNYEK	14
KONFERENCIA A KEGYELET-ÉS EMLÉKEZETÁPOLÁSRÓL	16
ÉVEZREDEK KÖNNYECSEPPJEI ALBERTFALVÁN/2.	18
BOLDOG KÁROLY AUSZTIA CSÁSZÁRA MAGYARORSZÁG APOSTOLI KIRÁLYA	19
EMLÉKEZŐ ISTENTISZTELET ÉS HARANGSZENTELÉS	20
BÚCSÚZÁS A DUNA MÉLTÓSÁGÁVAL	21
HALOTTAK NAPJA – SZÉKESFEHÉRVÁR	22
KEGYELET VIRÁGOKKAL	22
AMIKOR BEKÖSZÖN A TÚL-VILÁG	23
XIX. ORSZÁGOS IFJÚSÁGI KEGYELETI ÉS ŐSZI VIRÁGKÖTÉSZETI VERSENY	24
ÉLET, HALÁL, KARMA	26
ŐSZI FESZTIVÁL ÉS ÖRÖKSÉG NAPOK A FIUMEI ÚTI SÍRKERTBEN ÉS A KEGYELETI MŰZÉUMBAN	27
HÚSZ ÉVE SZABADSZÁLLÁS SZOLGÁLATÁBAN	28

Temetkezés, kilátással

Kerekes Sándor interjúja

Az egykori felvidéki városkában, Trencsénben egy pillanatra a temetkezésre figyelt a világ. A Visegrádi Négyek tagállamainak szakmai szervezetei ugyanis itt gyűltek össze az év végén, hogy megvitassák a kegyeleti kultúra helyzetét.

A több mint száz szakember előtt megtartott nemzetközi konferencián kiderült: bár adódnak különbségek az országok között, sok esetben a gondok is hasonlóak.

A tanácskozás szünetében a magyar felet képviselő legrégebbi szakmai szervezet, az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület elnökét, Horváth Józsefet és alelnökét, Balogh Károlyt faggattam benyomásaikról, az itt felszínre került problémákról, illetve a szakma kilátásairól.

Kerekes Sándor: Amikor beszélgetünk, éppen a négyország sírásói versenyeznek. Mit szólnak ehhez a kissé morbid ötlethez?

Balogh Károly: Tiszteletben tartom a szervező szlovák kolléga kezdeményezését, ugyanakkor Magyarországon biztos nem kezdeményeznék egy ilyen típusú a bulvár sajtónak szánt megmérettetést.

K. S.: Miért?

B. K.: Azért, mert nálunk a szakma amúgy is megtépzott presztízse miatt nem az ilyen akciókra van szükség. Meggyőződésem, hogy a kegyeleti kultúránk olyan kiaknázatlan kincseket rejtget, mint például az Európában is egyedülálló csónakos fejfás temető Szatmárcsekén, vagy a kopjafejfás temető Hajdúböszörményben, amiről még mindig nagyon kevesen tudnak nálunk. Büszke vagyok arra, hogy a nemzetközi temetkezési kultúrával foglalkozó világszervezet (FIAT-IFTA) világörökség részének ajánlja ezeket a magyar temetőket. Ez az ajánlás a mi számolónknak köszönhető, amit a Düsseldorfban megtartott nyári ülésen tartottunk. Ennek köszönhető, hogy a „Funeral Heritage” című kiadvány címdalán szerepeltette a Szatmárcsekei temető képét. Szerintem ez is országimázs! Annak már kevésbé örülök, hogy itthon még mindig milyen kevesen vannak tisztában ezekkel az értékeinkkel.

Horváth József: A rendszerváltozás előtti évtizedekben, a kommunista Magyarországon csak fű alatt lehetett beszélni arról a több évszázados kegyeleti kultúráról, amelyet eleink ránk hagytak. Sajnos a rendszerváltás sem hozta meg teljesen az áttörést. Az OTEI ezért is tekinti kiemelt célkitűzésének, hogy a temetkezési szakma ne

csak a negatív hírek kapcsán kerüljön be a médiába. Sokan nem is sejtik, hogy Budapest sírkertjeiben is mennyi kincs található, amelyet érdemes lenne egy speciális ágazat, a temetői turizmus fókuszába vonni. Több múzeum megirigyelné például azt a rengeteg művészeti alkotást, amely a Kerepesi Temetőben található. Az impozáns Árkádsoron, amely több mint egy évszázada készült, Róth Miksa remekművei láthatók. A rejtkező kincsek megismertetéséért, például a Nemzeti Örökség Intézetének segítségével, nagyon sokat kell tennünk.

K. S.: Az OTEI mennyire bírja a kegyeleti kultúra valamennyi szereplőjének bizalmát? Vagyis élvezik-e a temetkezési szakmának, beleértve a temetkezési szolgáltatókat, temetőfenntartókat, a gyártókat és a hamvasztóüzem-tulajdonosok támogatását?

H. J.: Jól látja. Ezen a területen van még mit tenni. Az ma már nem elég a megfelelő működéshez, hogy az OTEI a temetkezési szakma legrégebben, 1971-ben megalakult szervezete. Ezért is döntött úgy az elnökség, hogy intenzív kampányba kezd mind a tagság, mind a külvilág felé. Azt tudni kell, hogy a tagok részére az OTEI eddig is nyújtott érdekképviselést. Annak jelentőségét azonban nem hatékonyan kommunikáltuk, vagyis sokan a mai napig nem tudják, hogy a vitatott temetkezési mód, a szociális temetés hatálybalépésének elhalasztása – szakmai észrevételeink alapján – nekünk is köszönhető. A következő, kevésbé látványos lépésünk, mégis hatását nézve fontos döntésünk volt, hogy az OTEI munkáját több szakértővel is megerősítettük. Ma már azt is tudjuk vállalni a tagjaink felé, hogy 24 órán

belül jogi segítséget nyújtunk vitás kérdések esetén. Rájöttünk arra is, hogy milyen fontos a hatékony kommunikáció. A szervezetünk tevékenységéről ezért rendszeresen adtunk és adunk tájékoztatást az országos médiában, amelynek pozitív visszacsatolását nem csak az OTEI, hanem az egész temetkezési szakma élvezheti.

K. S.: Szükségesnek tartják-e, hogy a jövőben közös platformon is megnyilvánuljon a szakma egysége?

B. K.: Őszintén. A szociális temetés szakmai kihívásai látványosan közelítették az álláspontokat. Korábban még azzal kellett az egyesületnek megküzdeni, hogy más szakmai szervezeteket is meggyőzzön arról, hogy legalább egy közös cél van: az emberi méltóság szolgálata. Idén gyökeresen változott ez a helyzet. Mérföldkőnek tartom azt az esztergomi tanácskozást, ahol a történelmi egyházak vezetőinek egyetértésével sikerült egy olyan közös szakmai állásfoglalást megfogalmaznunk, amelyet mind az öt magyarországi szervezet vezetője aláírt. Itt leszögeztük: az egyetlen helyes út a kormányval való együttműködés lehet, fenntartva a szakmai észrevételeinket a szociális temetéssel kapcsolatban. Az együttgondolkodásban most ott tartunk, hogy szintén az OTEI kezdeményezésére egy közös etikai kódexet hozunk létre. Az egész szakmának zsinórmércéül szolgáló dokumentumban, amely az együttérzés és a méltóság mentén készül, mindenki határozottan kinyilvánítja: nem riválisai, hanem szövetségesei vagyunk egymásnak, mert a végtisztesség méltóság-teljes és színvonalas megadása a temetkezési szolgáltatók egészének fontos.

Horváth József, az OTEI elnöke, Dr. Rolf Lichtner, EFFE elnöke, Marek Czichewicz, a FIAT-IFTA alelnöke és Balogh Karoly, az OTEI alelnöke társaságában a V4-ek konferenciáján, Trencsénben

K. S.: Milyen kihívásokat tartogat a jövő a szervezetnek, illetve a szakmának?

H. J.: A V4-ek temetkezési szervezeteinek szorosabb és hatékonyabb együttműködését tartom szükségesnek! El kell készíteni a cseh, a lengyel, a szlovák és a magyar temetkezés helyzetének átfogó, összehasonlító tanulmányát, amelynek következtetése fontos iránymutatásként szolgálhatnak a tagállamok kormányainak is. Azt a döntéshozók közül is kevesen tudják, hogy a V4-ek temetkezési szolgáltatásainak színvonala európai, ugyanakkor az ár mélyen az EU-s átlag alatt van. Például a temetkezési árak tekintetében – ahogy ez a konferencia is megerősítette – Magyarország, Szlovákiával együtt a sereghajtók között van. Nálunk egy átlagos temetés költsége – sírhely nélkül – 190 ezer forintra rúg.

B. K.: Szomorú tendencia, hogy az emberek egyre kevésbé szeretnék megélni a gyászt, kerülnek az elhunyttal való találkozást. Aggasztó mértékben megnőtt a hamvasztásos temetések aránya, amelynek nem

csak anyagi okai vannak! Egyes nagyvárosokban a hamvasztási arányszám meghaladja a 70%-ot, Budapesten pedig a 90%-ot. Sok esetben a temetést finanszírozó családok jövedelmi háttere ugyan megengedne egy normális szertartást, ennek ellenére mégis a magyar temetkezési kultúrában idegen gyakorlatot követve hazaviszik a hamvakat tartalmazó urnát. Ez különben nem csak nálunk, hanem a V4-ek tagállamaiban is gondot jelent. Szerintem ez egy olyan problematika, amely nem csupán a szakma felelősségi körébe tartozik. Vagyis minden érintettnek erőfeszítést kell tenni annak érdekében, hogy a magyar és keresztény temetkezési kultúra ne tűnjön el a hazai gyakorlatból. Természetesen úgy kell lépni, hogy az innovatív technikák ne menjenek a tradíciók rovására! Meg kell ismertetni a magyar közvéleménnyel az olyan temetkezési módokat, amelyek a testtől való búcsúzást preferálják, akár a hamvasztási folyamat előtt is. Ez olyan búcsúzást jelent, melynek lényege, hogy mind a földbe temetést, mind a

hamvasztást megelőzi egy gyászszertartás, melyen a koporsóban fekvő elhunyt testétől búcsúzik a gyásznép és – természetesen – a búcsúbeszédet mondó személy is. Így megmaradhatnak keresztény gyökerű hagyományaink.

K. S.: Ezek olyan volumenű elképzelések és tervek, amelyekre nem volt példa az utóbbi évtizedben. Nem tartanak attól – képletesen szólva –, hogy beletörik a bicskájuk?

B. K.: Fontos, hogy a temetkezési szakma helyzetéről, az elért eredményekről, a fennálló problémákról és javaslatainkról a szakmát és a magyar közvéleményt folyamatosan és hitelesen tájékoztassuk. Az OTEI ennek érdekében megújítja a honlapját és a médiában is értékközpontú üzeneteinkkel hangsúlyosan kívánunk megjelenni. Szerintem abban mindenki egyetért: ha újra teljes életet szeretnénk élni, elengedhetetlen, hogy megtanuljunk gyászolni. Ebben a pillanatban pedig már korántsem szakmai, hanem össznemzeti ügyről van szó!

Közös a cél: az emberi méltóság szolgálata

Nagy érdeklődés mellett a temetkezési szakma reprezentatív képviselői tanácskoztak október 16–17-én Esztergomban, a Szent Adalbert Központban az „Állam, Egyház, Temetkezés” című konferencián. A rendezvényen az öt magyarországi szakmai szervezet mintegy 160 képviselője mellett a nemzetközi temetkezési világszervezet, a FIAT-IFTA alelnöke és több egyházi vezető is részt vett.

„Együttérzés, méltóság, tapintat” – fogalmazta meg üzenetként az Esztergom-Budapest Főegyházmegye segédpüspöke, Székely János. Az együttműködés fontosságára hívta fel a figyelmet Szabó István, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke is. A püspök szerint „nem riválsai, hanem szövetségesei vagyunk egymásnak, mert a végtisztesség méltóságteljes és színvonalas megadása nem csak az egyháznak, hanem a temetkezési szolgáltatók egészének fontos”. Az, hogy a földi élet legvégső pontján mi és hogyan történik közös felelősségünk, mutatott rá a Szabó István. Jól érzékelhető, hogy a jövő január elsejétől életbe lépő szociális temetés számos problémát fog a felszínre hozni. A magyarországi egyházak ugyanakkor hagyományaikkal, szertar-

tásrendjükkal, vigasztalásaikkal temetés előtt, közben és után az emberi méltóságot szolgálják. A temetkezési szakmának sem lehet más a célja.

Szabó István véleménye szerint a szociális temetés kérdésével a törvényalkotók legkésőbb egy fél év múlva ismét foglalkozni fognak. Az Esztergom-Budapest Főegyházmegye segédpüspöke, Székely János szerint is, a visszajelzések alapján, finomításokra lesz szükség a rövidesen hatályba lépő törvénnyel kapcsolatosan. A tapasztalatok megvonása után, ezért az egyháznak és a temetkezési szakmának közösen meg kell keresni a törvényalkotót és mindenki számára megnyugtató módon rendezni kell a nyitott kérdéseket.

A temetkezési szervezetek vezetői szerint az egyetlen helyes út a kormánnyal való együttműködés lehet, fenntartva a szakmai észrevételeket a szociális temetéssel kapcsolatban.

A konferencián elhangzott, hogy a Visegrádi Négyek országai közül Lengyelországban

az állam alanyi jogon támogatja az elhunytak családjait, a juttatás mértéke 1000 euró. Marek Czichewicz, a FIAT-IFTA alelnöke azt is hozzátette, a legtöbb európai államban van szociális alapon történő juttatás, melynek logikája megegyezik a Magyarországon is mű-

ködő köz költségű temetéssel. A temetkezési árak tekintetében Magyarország a sereghajtók között van, nálunk egy átlagos temetés költsége – sírhely nélkül – 190 ezer forintra rúg.

A temetkezés finanszírozásáról, folyamatáról, a kegyeletgyakorlás szokásairól rövidesen egy nagyszabású nemzetközi konferenciát tartanak a V4-ek szakmai szervezeteinek részvételével a szlovákiai Trencsénben.

Kerekes Sándor

Konferencia Trencsénben

„Az emberi méltósághoz való jog” címmel első alkalommal szerveztek konferenciát a Visegrádi Négyek temetkezési szervezetei Trencsénben. A szlovákiai kisvárosban november 5–6. között a V4-ek mellett képviseltette magát a temetkezési világszervezet, a FIAT-IFTA és az Európai Temetkezési Szervezetek Szövetsége, az EFFE is.

„A halottak emléke az élők felelőssége” ezekkel a szavakkal köszöntötte Ladislav Striz, a Szlovák Temetkezési Szervezet elnöke a V4-ek temetkezési konferenciáját, amelyen mintegy száz szakember vett részt. A magyar delegációt az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület (OTEI) elnöksége képviselte.

Az EFFE elnöke, Dr. Rolf Lichtner a Németországban már jól működő minőségbiztosítás fontosságára hívta fel a visegrádi négyek szakembereinek figyelmét. Véleménye szerint fontos, hogy a lakosság által is jól átlátható jogszabályok és etikus viselkedés jellemezzék a temetkezést. Ezért az európai szövetség támogatja a legújabb minőségbiztosítás, a „European Funeral Standard DIN EN 15017” bevezetését minél szélesebb körben. A szakember kitért az Ebola-vírus által okozott fer-

tőzésekre is. Ez egy valódi veszély, amely azonban nemcsak a kórházi, hanem a temetkezési alkalmazottakat is fenyegeti. Ezért az EFFE elsősorban a hamvasztást ajánlja, halottszállítás esetén pedig olyan duplafalú koporsók használatát tartja szükségesnek, ahol a két réteg között fertőtlenítő szer van.

A V4-ek temetkezési szervezeteinek szorosabb együttműködését tartja szükségesnek az OTEI elnöke, Horváth József. Ezért a cseh, a lengyel, a szlovák és a magyar temetkezés helyzetének átfogó, összehasonlító tanulmányát el kell készíteni a szakmának, amelynek következtetései fontos iránymutatói lehetnének a tagállamok kormányainak is. Azt már most is lehet látni, hogy a V4-ek temetkezési szolgáltatásainak színvonala európai, ugyanakkor az ár mélyen az EU-s átlag alatt

van. A magyar szakember kezdeményezte, hogy készüljön el egy olyan etikai kódex is, amely zsinórmérce lenne a Visegrádi Négyek temetkezési szolgáltatóinak. Egyben bejelentette, hogy 2015 őszén a V4-ek következő konferenciája Magyarországon lesz. Itt többek között a kegyeleti kultúra kapcsán a temetői turizmussal, többek között a csónakfejűs temetők nemzetközi bemutatásával foglalkoznak. A konferencia második napján Puskás Béla, a Somogy Temetkezési kft ügyvezetője tartott precíz és részletes előadást a magyarországi temetkezés jogi szabályozásáról.

A három napos szakmai rendezvény egyik különleges eseménye volt a sírásók nemzetközi megmérettetése, mely áttörte a helyi bulvármédia ingerküszöbét is. Furcsa volt látni, ahogy a talajjal birkózó sírásó válogatottak között operatőrök és mikrofonhordó emberkéek tolonga-

Varjas Csaba, Mészáros Elek
és dr. Ladocsy Géza

nak. Magyarországot a győri Jószív kft. fia képviselték, akik a nehéz terep ellenére ügyesen helyt álltak.

Trencsénben azonban nemcsak a temetkezési szakemberek gyűltek össze, a gyártók is szép számban képviselték magukat, ugyanis a konferenciával egyidőben rendezték meg a szlovákiai temetkezési szakkonferenciát is. A kiállítás érdekessége, hogy több nagy magyar cég is kiállított. Balogh Károly, a Magyarországi Kellékgyártók elnöke elmondta, hogy

ebben nincs semmi furcsa, hiszen a magyar gyártók számára Szlovákia már régóta egy logikus terjeszkedési lehetőség. Nem véletlen, hogy a kiállítók közt ott volt a Karsol, a Keletfa, a Göncöl-Fa, a Jáger Urna illetve Kellékeivel az esztergomi Emléktárgy. Valamennyi hazai gyártó előrébb van a szlovákiai gyártók minőségi színvonalánál, együttesen jelentős piaci részesedést tudhatnak magukénak, ezért a megjelenés kötelező volt.

Kerekes Sándor

FELHÍVÁS

**A temetkezés aktuális kérdései témakörében az OTEI
2014. december 12-én (pénteken), 10–14 óráig
a Larus Étterem és Rendezvényközpontban
(1124 Budapest, Csörsz utca 18/B)
évváró konferenciát tart.**

LAPZÁRTAKOR ÉRKEZETT

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA a T/2141. számú „Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról” szóló törvényjavaslata alapján a **szociális temetés bevezetésének 2016. január 1-jétől elhalasztását javasolja.**

Lásd: <http://www.parlament.hu/irom40/02141/02141.pdf> (145. oldal, 397 pont.)

Magyar Temetkezés kegyeleti szakmai kiadványban megjelenő hirdetések netto díjszabásai:

Borító hátlap:	130 000 Ft
Borító belső oldal	120 000 Ft
1/1 belső oldal	100 000 Ft
1/2 belső oldal	70 000 Ft
1/4 belső oldal	40 000 Ft
1/8 belső oldal	25 000 Ft
1+1 oldalas hirdetés	
OTEI-tagoknak	140 000 Ft

Importőr és külföldi hirdetési felár: +50%

Hirdetésfelvétel: magyartemetkezes@gmail.com

VESTFROST SOLUTIONS

Gazdaságos, könnyen telepíthető halotthűtők

Termékeink főbb jellemzői:

- digitális hőmérsékletszabályozás,
- kívül festett acéllemez, belül horganyzott lemez kivitelben,
- a tálcák és azok tartói rozsdamentes anyagból készülnek,
- a hűtőegység blokkrendszerű, a gép tetején található, könnyen karbantartható,
- megbízható működés,
- önhordó, masszív vázszerkezet,
- ventilációs hűtés,
- állítható lábak,
- nagy, könnyen kezelhető fogantyú,
- névjegykártyatartó a készülék elején a könnyű azonosításért,
- tetszőleges irányú ajtónyitás (előzetes vevői igény szerint),
- 24 hónap garancia,
- országos szervízhálózat.

Tájékozódjon termékeinkről a következő weboldalon: www.halothuto.vestfrost.hu

Elérhetőségek:
DELCZEGH ADRIENN
Mob.: +36 30 849 0359
Dir.: +36 63 570 954
add@vestfrostolutions.hu

BÜDI GÁBOR
Mobil: +36 20 271 6341
gab@vestfrostolutions.hu

Iskolai közösségi szolgálat és a Nemzeti Örökség Intézete

A Nemzeti Örökség Intézete számára fontos, hogy a fiatalokat bevonja a nemzeti, történelmi örökségünk ápolásába. Magyarország Kormánya a 2011. december 23-án elfogadott Nemzeti köznevelési törvénnyel bevezette az iskolai közösségi szolgálatot (IKSZ), mint az érettségi kiállításának előfeltételeként teljesítendő tevékenységet. Közösségi szolgálatnak a középiskolai tanulók által végzett önkéntes munkát nevezzük. Igazoltan teljesíteniük kell 50 órát (napi maximum 3 óra) az érettségi bizonyítvány megszerzéséhez 2016. 01. 01-jétől. A közösségi szolgálatot kidolgozó, részben koordináló szerv az Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet (OFI).¹ Külön örömről számolunk, hogy ezt a nemes feladatot egy másik, az intézetünk életében fontos területtel, a temetők gondozásával kapcsolhatjuk össze. A kitűzött célt az OTEI-vel valósítja meg az intézet.

¹ A kötelezően alkalmazandó jogszabály a köznevelési törvény, a 110/2012. (VI. 04.) Korm. rendelet, valamint a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet.

A projekt rövid leírása

Egy országos program keretén belül a diákok a közösségi szolgálatra regisztrálva lehetőséget kapnak, hogy a Nemzeti Örökség Intézetének (NÖRI) rendelkezési jogkörébe tartozó nemzeti sírkertben részeként védett sírokat meglátogassák, környezetét ápolják és az adott személy munkásságát, életútját írásban feldolgozzák. Az elkészített munkát végül beküldik az intézetnek, amely munkatársai értékelik és megjelentetik ezeket.

Előkészületek

A NÖRI felveszi a kapcsolatot a temetőket képviselő szervezetekkel. Egyeztet velük a program sikeréhez szükséges részleteket. Az Oktatási Hivatal segítségével a NÖRI szintén felveszi a kapcsolatot a középfokú oktatási intézményekkel. Az intézet továbbá bemutatkozó csomagot készít a tevékenységről, részvételé-

Radnainé dr. Fogarasi Katalin és a diákok a Fiumei úti temetőben

ről az IKSZ programban, majd ezt a bemutatkozást eljuttatja az iskoláknak és közzéteszi a honlapján is. A programmal járó adminisztrációs feladatokat a NÖRI látja el. A Magyarországot lefedő, mintegy 5500 sírt magába foglaló nemzeti sírkert esetében nem megoldható, hogy az intézet munkatársai a helyszínen megjelenve koordinálják a programot. Annak érdekében, hogy a helyszínen a munkavégzést felnőtt felügyelje, illetve a diákokat a felkészülésben segítse, ezért a NÖRI együttműködési megállapodást kötött a Magyarországi Lions Clubok Szövetsége, civil szervezettel. A Lions országos hálózata, így tagjai közül minden helyszínen részt tud venni egy önkéntes mentor, aki felügyeli, irányítja a diákokat a temetőben.

Lebonyolítás

Egy alkalomra hozzávetőleg 3 órát vesz igénybe. Természetesen a diákok nem csak az adott sírt, hanem annak tágabb értelemben vett környezetét, az oda vezető utakat is gondoznak. Az eszközök tekintetében, alapvetően a helyszínen

dolgozók segítségével számítt az intézet (előzetes egyeztetést követően), de előfordulhat, hogy a kilátogató diákoknak kell maguknak a felszerelésről gondoskodniuk. Szabadon választott opcióként lehetőséget lehetne biztosítani, hogy a diákok „örökbefogadassák” a meglátogatott sírt, amitől jobban a sajátjuknak éreznék, és a programtól függetlenül is akár hosszabb távon ápolnák is azt. Az intézet tervei között szerepel, hogy a projektet országos sajtókampányon keresztül vezeti be, de a diákok feladata az is, hogy helyi szinten publicitást szerezzenek munkájuknak.

A Nemzeti Örökség Intézete ebben a fontos és összetett feladatban szeretné a temetkezési szakma támogató együttműködését kérni. Az IKSZ programban a siker csakis minden résztvevő fél odaadó munkájával érhető el. A remélt siker a temetőkkel, sírokkal kapcsolatos negatív asszociációk lebontásának kezdetét jelenthetné. A program segítségével a fiatalok kegyeletéről, temetőkről valott szemléletét lehetne pozitív irányba változtatni. A fiatalok aktív részvételével felfedezhetik a temetőkben található valódi értékeket.

JÁGER URNA

*Békés Boldog
Karácsonyi Ünnepeket és
eredményekben gazdag
Új esztendőt kíván a
Jäger Bt.*

*2377 Örkény, Vörösmarty ucta 54. Tel/Fax: 0629/311372
Mobil: 0630/2501874*

Konferencia a Hortus Hungaricuson

2014. szeptember 19–21. között került 20. alkalommal megrendezésre Magyarország egyik legnevesebb kertészeti szakkiallítása, a Hortus Hungaricus, melynek keretein belül 2014. szeptember 19-én a Temetőfenntartók és Üzemeltetők Egyesülete „Hazai temetőüzemeltetés kihívásai napjainkban” címmel konferenciát tartott. A konferencián részt vevő érdeklődőket Varga József, az egyesület elnöke köszöntötte. Prutkay János, a Belügyminisztérium vezető tanácsosa előadásában a temetőfenntartás és -üzemeltetés kapcsán felmerülő kötelezettségeket és támogatásokat vázolta.

Székényes András a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Temetkezési Vállalat vezetője előadásában összefoglalta a temetőüzemeltetés problémáját napjainkban, melyben rávilágított arra a tényre, hogy a temetőt nem üzemeltető szolgáltatóval szemben milyen hátránnyal indul egy olyan vállalkozás, aki temetőfenntartó, üzemeltető, hiszen nekik a szolgáltatási díjából és a kegyeleti termékek árából származó bevételeik jelentős hányadát a

temető fenntartására vissza kell fordítani, míg a „csak” szolgáltatókat ilyen kötelezettségek nem terhelnek.

Ezt követően a jelenlevők Hegedűs Ágoston az egyesületalapító, tiszteletbeli elnöke előadásában a sírgondozás probléma feltáró elemzését hallgathatták meg, mely rávezette az egybegyűlteket arra, hogy a sírgondozás, sírlelékkészítés a temetőüzemeltetők, sírkőkészítők, fafaragók, díszkertészek, kerttervezők,

kertépítők és kertapolók tudatos csapatmunkája kell hogy legyen, hogy a megrendelők igényei maradéktalanul teljesíthetve legyenek.

A konferencia zárásaként Kiss Kornélia kertészmérnök, szaktanár diavetítéssel tarkított beszámolója következett a Magyarországi Temetőfenntartók és Üzemeltetők Egyesületének hamburgi szakmai kirándulásáról, mely során látogatást tettek a hamburgi, drezdai temetőkben. Az élénk sorozatokat képekből jól ki-tűnt, hogy mennyire természetesebb és szebb módját választják ott a kegyeleti helyek kialakításának. A fantáziátlan kolumbáriumok helyére például átriumszerű udvarokat álmodnak, kis csobogókkal és padokkal. Szerelmes párok, babakocsi-val édesanyák andalognak, nemritkán görkorsolyázó fiatalok imbolyognak az impozáns térkövekkel kirakott sétányokon és a virágligetek között. Ott ismeretlenül is élményszámba megy nézelődni az egyedi sírlelékek közt, amelyek sokat elárulnak az elhunyt személyiségéről: a kavicspatakon kis hajó úszik, vitorláján az elhunyt neve olvasható, a sírhely zöld gyepe futballpályát formáz, a különböző színű márványlabdákon a születés és el-múlás dátumai, vagy a virágos dombon szép formájú kövek feliratai őrzik az el-hamvasztottak emlékét. Elnézve ezeket a

képeket és a kiállított minta sírkert az alábbi sorok jutottak eszembe:

„Sokféle temető van. Annyi, mint az ember és az ő bolondsága. Az egyik tele van az alakító művészet fenséges alkotmányai-val. Sírboltok, emlékek, áhítat oltárai, remek szobrok, bölcsesség szülte, bánat sugallta sírversek, bölcs mondások. Tudomány és művészet és költői erők gyűjteménye. De én ezt nem nagyon szeretem. Eszembe sem jut, aki alatt porlad. Eszembe se jut, aki fájdalomnak vagy hiúságának tömegével, pénzének és a szokásnak súlya alatt ültette oda a műalkotmányokat. Csak az alkotmány köti le a figyelmet. A temető ékszerei a halál kirakata. Mintha vásárt és versengést, diadalt és bukást látnék az enyészeten. Jobban szeretem a virágot a síron. A virág nem hazudik, nem hivalkodik, nem dicsekedik. Elhervad, mint a halott. Elhervad, mint a halott emlékezete az élők szívében. Aki a virágot ülteti és ápolja a síron: annak keze, szíve és lelke ott van a mellett, aki a sírban nyugszik. S ha már nem dobog a szív, ha már a lélek elrepült s a kéz is elszáradt: megszűnik a virág is. Minek élne tovább? Miért szórná illatát és sugarait? Ha már úgy sincs kinek.” (Eötvös Károly)

Egyesületünk egyik nagy célja, hogy ezt a szemléletet hirdesse és terjessze Magyarországon is, hogy a sírkert ne szomorúságot árásszon, hanem elsősorban megnyugvást, békességet, hogy a halál ne tabu téma legyen az emberek tudatában, hanem a természet és az élet velejárója. A konferencia végeztével a résztvevők együtt tekinthették meg a BADAPRO GARDEN KFT. által kivitelezett „Memory garden”-t és sírkertbemutatót.

Kovács Erzsébet
egyesületi titkár

Merre tovább?

A temetkezést szabályozó törvény tavalyi megváltoztatása után (különös tekintettel a szociális temetés intézményének bevezetésére) a temetkezési szakma szereplői gondolkodásra kényszerültek. A döntéshozók ugyanis egy egyszerű, alanyi jogon járó, ellenőrizhető módon felhasználható temetkezési hozzájárulás helyett (mely a lakossági igényekkel is találkozna) egy szinte megvalósíthatatlan, a családokat, a temetkezési dolgozókat és a hivatalkákat egyaránt nehéz helyzetbe hozó formulát választottak.

A szociális koporsók gyártásának és logisztikájának kialakítása véleményem szerint a költségvetés számára drágább terméket fog eredményezni, mint a jelenlegi 19 900 forintba kerülő komplett egységcsomag, melyet a magyar kellékgyártók ezen az áron az országba bárhová eljuttatnak. Mi, nagyobb gyártók, már a 90-es években felépítettük export piacainkat és folyamatosan növeljük ottani jelenlétünket, de a kisvállalkozó gyártókapacitásokat könnyen megzavarhatja a börtönök belépése a gyártásba, hiszen nem piaci viszonyok között lehetetlen dolgozni. Érdekesebb dolog a temetkezési vállalkozások helyzete. Ezek a cégek előzetes becslés szerint, mintegy 20% árbevétel-kiesést fognak elszenvedni, melyet vagy áremelés formájában a többi temettetőre hárítanak, vagy plusz piacot szereznek (mivel ez egy speciális szolgáltatás, csak egy másik vállalkozás kárára tehetik). A magyarországi temetkezésben két cégről tudok, akik már konkrét lépéseket is tettek. Egyikőjük krematóriumi befektetéssel próbálja vertikálisan tágítani a lehetőségeit. A másik cég pedig a szolgáltatási terület külföldi kiterjesztésével próbálkozva igyekszik pozícióit megtartani. Szerintem ez az érdekesebb ötlet.

Mácsai Edmonddal beszélgetek az AEVUM Bestattung GmbH. ügyvezető igazgatójával. Beszélgetésünk apropója, hogy 2014. szeptember 1-jén nyitotta meg Ausztria fővárosában, Bécsben temetkezési irodáját. Mivel illet előtte még nem csinált magyar temetkezési szakember, így érdekeltek a részletek.

Marján Tibor: *Hogyan jött az ötlet, hogy egy magyar temetkezési vállalkozó külföldön, nevezetesen Ausztriában nyisson temetkezési vállalkozást?*

Mácsai Edmond: Megjijedtem!

M. T.: *Milyen értelemben? Mitől?*

Mácsai Edmond

M. E.: A szociális temetéstől, illetve annak vélhető negatív gazdasági kihatásaitól, következményeitől. A barátságtalanra forduló vállalkozási környezet ellensúlyozása érdekében, az alternatív megoldásokat vettük sorra Szarka Ferenc barátommal, akivel 2001. év óta tevékenykedünk a temetkezési szakmában. Szamba vettük lehetőségeinket, majd a lehetőségek közül azokat, amelyeket nem érint a TEM törvény változása. Azon lehetőségek közül, amelyek fenn maradtak a szelektáció után a legjobb kockázati mutatókkal rendelkező külföldi, ausztriai terjeszkedés mellett döntöttünk. Döntésünkben különös nyomatókkal szerepelt, hogy komoly nemzetközi temetkezési gyakorlattal rendelkezünk, bár főképp Budapesten nyújtunk temetkezési szolgáltatást. Ismeretekkel rendelkezünk a nyugat- és kelet-európai temetkezési környezet speciális előírásaiban, tisztában vagyunk szokásaikkal, és nem utolsósorban, sok külföldi székhelyű temetkezési céggel állunk jó munkakapcsolatban. A fentiek azonban messze nem elégségesek egy idegen területen, idegen nyelven és várhatóan ellenséges konkurensi hozzáállás mellett a piacra kerüléshez.

A rengeteg bizonytalansági tényező ellenére jó magyar vállalkozó hozzáállással belevágtunk. Miért is ne?!

Ausztriai megjelenésünket megelőzően helyi partnereket kerestünk, a jogi környezet és előírások megismeréséhez, piackutatáshoz, az ingatlanpiaci lehetőségek felméréséhez,

adótanácsadáshoz, marketinghez, munkapiaci elemzéshez, de még az eszközök lehetséges karbantartásához is. Majd a megbízott partnereink által elkészített információhalom kiértékelése után a költségvetés tervezéséhez fogtunk hozzá. Egy magyar kisvállalkozás számára tragikus számokkal kellett kalkulálnunk.

Az Ausztriában történő piacra lépésünket 2013. év tavasza óta tervezem. Elég sok időt és energiát emésztett fel az, hogy a lehetőségekhez képest pontosan megismerjem a helyi körülményeket. Hogyan is zajlik egy bécsi koporsós vagy hamvasztós temetés, milyen erőforrások szükségesek, hogyan lehet hatékonyan üzemeltetni egy osztrák céget? Sorolhatnám még nagyon sokáig az ilyenkor felmerülő kérdéseket, lehetséges buktatókat, de ez normális velejárója egy leendő üzletnek. A lényeg, hogy eljutottunk addig, hogy Bécs belvárosában, a III. kerületben bérlünk egy közel 150 m²-es irodát, ahol méltó körülmények között fogadhatjuk a cégünket megkereső hozzátartozókat. Lehetőség nyílt számunkra, hogy széles körű kegyeleti kellék kínálatot alakítsunk ki. Kegyeleti termékeink racionalizálását későbbiekben, ügyfeleink igényeinek pontosabb ismeretében tesszük majd meg. Jelenleg választási lehetőséget a kiállított 15 típusú koporsó és több, mint 40 féle urna jelenti, illetve a merészebb vagy alternatív termékek forgalmazása. A bécsi temetkezési piacot uralja a Bécs város tulajdonában lévő Bestattung Wien, de még így is több, erős pozíciót betöltő és nagy múltú visszatekintő privát temetkezés van a piacon.

M. T.: *Miben más az osztrák temetkezési piac, illetve voltak-e esetlegesen felmerülő nehézségeitek?*

M. E.: Csak azok voltak! Nos, ebben erősen különbözik a magyar és az osztrák temetkezési piac. Ausztriában úgynevezett licenszhez kötik a temetkezési szolgáltatás gyakorlásának lehetőségét. Ezt nem olyan könnyű megszerezni, mint Magyarországon egy telephelyengedélyt, illetve van egy nagyon erős iparkamara – benne külön temetkezési tagozódással –, melynek kötelező tagjává válni a szakmai engedélyek megszerzéséhez (az éves tagdíj kezdő vállalkozás esetén 1600 €), a kamarai tagságnak is vannak speciális feltételei. Ausztriában érvényben lévő, a temetkezést szabályozó törvény

többek között előírja, hogy minimum 2 db koporsót kötelező bemutatni az irodában az erre a célra kialakított külön helyiségben, a temetéseket méltó formaruhában kötelező elvégezni (a formaruhát előzetesen zsúritetni kell) stb. A magyar jogszabályokban rögzítettekhez képest könnyebbség, hogy nincs kötelező két fő személyzet, ugyanakkor 5-6 fő alkalmazása nélkül lehetetlen megfelelni a szertartási előírásoknak, a szervezési, szállítási és egyéb halottkezelési feladatok ellátásának.

A bécsi kórházakban alkalmazott hűtési, halottkezelési díjak (157 €) tartalmazzák azt, hogy a boncmesterek helyezik el az elhunytakat a koporsóban. Érdekes még, hogy a bécsi temetőben a ravatalozás során tilos felnyitni a koporsó tetejét, vagyis nincs lehetőség nyitott ravatalozásra, illetve az, hogy nem kötelező a ravatalozóterem igénybevétele koporsós temetés esetén. Így lehetőség nyílik közvetlenül a sírnál történő búcsúztatásra, amire növekvő igény jelentkezik még a jóval gazdagabb „sógoroknál” is. Megítélésem szerint ez közös vonás a magyar és osztrák temetkezési szokások alakulásában, és ezt nem az anyagi lehetőségek korlátaival, hanem az urbanizáció következtében fellépő érdektelenséggel lehetséges magyarázni – sajnos.

Megjegyezni érdemes, hogy Ausztriában megbecsült és elismert szakma a temetkezés és az abban dolgozó személyek. Végzettség megadásának eszközeiként, közvetítőjeként tekintenek a vállalkozóra, nem pedig az itthon jellemző pejoratív tartalmú közvélekedés van jelen.

M. T.: Milyen egyéb követelmények vannak Ausztriában, amelyek Magyarországon nem kerülnek annyira előtérbe?

M. E.: A temetési szertartásokat illetően olyan nagy különbségekről nem tudok beszámolni. Ahogy Magyarországon, Bécsben is minimum négy fő személyzet szükséges egy koporsós temetés, és kettő fő egy ham-

vasztásos temetés lebonyolításához. Tény, mi öt fővel vonulunk ki az összes általunk rendezett temetésre. Az ötödik fő az ügynevezett ceremónia- vagy temetőmester. Ő a felelős mindenért, ami a temetés során történik. Mint tudjuk, bármilyen szituáció előfordulhat egy temetés során, amit azonnali döntés meghozatalával kell és szükséges is esetleg korrigálni. Megemlíteném azt a körülményt, hogy Ausztriában nem előírás (ahogy más európai államokban sem) az elhunytak halottszállító gépkocsiban 18 °C-on történő szállítása. A Magyarországon 2015. 01. 01-jével hatályos törvényi szabályozás alkalmatlanná teszi a jelenleg üzemben lévő, nem hűtős gépjárműpark változtatások nélküli használatát. Így ezeket kitelepítettük Bécsbe, ahol a forgalomba helyezést követően természetesen levizsgáztattuk halottszállító gépjárműnek és tovább szolgálhatnak. A 2015-ben halottszállítóként forgalomképtelen járműparkot hasznosítani tudtuk Ausztriában. A Magyarországról áthelyezett járműparkot pedig lecseréltük a megfelelő, hűthető rakterű szállítóeszközökre.

Mondanom sem kell, hogy a bécsi és budapesti temetkezési árszínvonal eltér egymástól. Általánosságban el tudom mondani, hogy körülbelül a magyar árak jó háromszorosra vagy talán majdnem négyszeresére az osztrák árszint. Ez jelentkezik egyrészt a kellek magasabb eladási árában, de jelentősebben az emberi erőforrások igénybevétele szolgáló szolgáltatások áraiban. Az osztrák munkabérek is igen magasak, ráadásul 13. és 14. havi munkabérekkel is kalkulálni kellett. A munkabérek terhelő adók arányaiban hasonlóak az itthoniakhoz „csak” számszakilag jelentős a különbség.

M. T.: Milyen az osztrák kegyeleti kellek minősége és árszínvonala?

M. E.: Ez az egyik legérdekesebb dolog. Neveltetésemből eredően, erős nemzeti érzéssel megáldott polgárként, lehetőség szerint magyar, hazai kegyeleti kellekkel kívánunk

dolgozni Ausztriában. Az osztrák munkatársaim igen csak elcsodálkoztak, amikor közöltem velük, hogy magyar kegyeleti kellekgyártók által forgalmazott termékekkel töltjük fel a temetkezési iroda bemutatótermet és raktárát. Karsol, Keletfa és Mantex koporsókat forgalmazunk.

Ausztriai beidegződés a „magyar” szó halatára, hogy az valamilyen olcsóbb és/vagy rosszabb minőséget jelent. Ezt az előítéletet kívánjuk megváltoztatni a minőségi termékekkel és szolgáltatási színvonallal. Megítélésem szerint, ezen gyártók kiemelt termékei elérik az osztrák piac által felállított magas minőségi követelményeket. Legjobb bizonyosság erre az osztrák kollégáim elismerő szavai. Urnák terén vegyes képet mutat a piac. Ausztriában a fémurnák a legkelendőbb típusok, így ezek választéka nevezhető a legszélesebbnek. A Jáger Bt., Horváth Bau Trade Kft. és a Mantex Kft. látja el cégünket urnákkal. Tény, hogy más típusú urnák a megszokott formák Bécsben, de a felsorolt cégek vezetői, meghallgatva tapasztalataimat, már fejlesztik az osztrák ízlésnek megfelelő termékeket.

M. T.: Hogyan ítéled meg a bécsi vállalkozásod sikerességét?

M. E.: Egyelőre ilyenről még korai beszélni. Ez egy befektetés. Ha olyan formában valósul meg ahogyan azt elterveztem, akkor valószínűleg elégedett leszek a céggel, munkatársaimmal és magammal. Ha nem, akkor tovább dolgozom rajta, hogy olyan legyen ami nekem is tetszik. Tudod, van egy mondás: az üzlet olyan, mint a Hold. Ha nem nő, akkor fogy. Akkor ítélem meg sikeres vállalkozásnak, ha jövő ilyenkor is arról tudok neked beszámolni, hogy jelen vagyunk a bécsi temetkezési piacon. Addig természetesen, mint Magyarországon is, próbálunk egyre jobban megfelelni a halottaikat méltó módon eltemettetni kívánó családok igényeinek és elvárásainak.

M. T.: Köszönöm és sok sikert nektek!

Marján Tibor

Hírek – események

Összeállította:
Puskás Béla

Mindenszentek és halottak napja

Mindenszentek ünnepe a katolikus egyházban az összes üdvözült lélek emléknapja, amikor az összes szentet megün-

nepeljük. Ezen a napon aki teheti kimegy a temetőbe és azokra emlékezik akik már nincsenek közöttünk. Általános szokás, hogy erre a napra rendbe tesszük egykori hozzátartozóink sírját, virággal díszítjük fel és gyertyát gyújtunk a halottak üdvéért. A gyertya fénye az örök világosságot jelképezi, a katolikus egyház szertartása szerint. A népi szokás szerint azért kell megszépíteni ilyenkor a sírokat, hogy a halottak szívesen maradjanak lakhelyükben. Aki ezeken a napokon nem tud kimenni a temetőbe, az otthon gyújt gyertyát.

Az ünnep 2013-tól újra kötelező egyházi ünnep, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a hívek számára kötelező a szentmise-n való részvétel.

Az ünnep, és az azt követő halottak napja – egyházi jellegén túl – az elmúlt években fokozatosan vált általános népi megemlékezésé.

A halottak napjához kapcsolódó általános szokás a sírok feldíszítése és a halottakért való gyertyagyújtás. A gyertya fénye az örök világosságot jelképezi.

Ezen a napon emlékezünk a háborúban elesett hősökre és mártírokra is. Kaposváron a Hősök temetőjében az I. világháború kitörésének 100. évfordulója alkalmából 1300 síron gyújtottak gyertyát. A gyertyák fénye nemcsak az áldozatokért égett, hanem fényük minden háború értelmetlenségére is emlékeztetett.

Kegyeletsértés

Az 57 éves korában elhunyt Bajor Imre özvegye kegyeletsértés miatt kezdeményezett eljárást V. Zoltán ellen rágalmazás miatt. Az özvegy véleménye szerint V. Zoltán valós orvosi diagnózist nélkülözve tett a férjére nézve sértő nyilatkozatokat. V. Zoltán rövid ideig talpmasszázsral kezelte az agydagynal küzdő Bajor Imrét, s bár a hagyományos kezelések mellett szinte minden lehetséges alternatív gyógymódot megpróbált a színész és felesége, ezek közül csupán egy volt ez a módszer. Korábban a család megkérte V. Zoltánt, hogy a saját maga reklámozása miatt ne nyilatkozzon Bajor Imre egészségügyi állapotáról, később a kérés határozott tiltással változott. Az özvegy kérése a jelek szerint hasztalan, mert V. Zoltán egyik nyilatkozatában arról beszélt, hogy Bajor Imre halálát nem a rák, hanem a vitaminok és a morfium okozta. V. Zoltán minden alapot nélkülöző, kéretlen nyilatkozatai miatt tett a család jogi lépéseket.

Új ravatalozót avattak Balatonszőlősen

Mórocz Lajos polgármester az avatáson elmondta, hogy a régi ravatalozót évekkel ezelőtt el kellett bontani, mert leromlott állapota miatt életveszélyessé vált. Az új ravatalozó építéséhez a területet a református egyház biztosította. A terveket az önkormányzat készítette el, a kivitelezést pedig Nemes György temetkezési vállalkozó saját költségén hajtotta végre. Az avatáson Sipos Csörsz Csaba lelkész mondott áldást, majd Korzenszky Richárd katolikus perjel köszöntötte a jelenlévőket. Az avatás végén az érintettek közösen vágták át a nemzeti színű szalagot.

A világörökség része lehet a kopjafás temetkezés

A világörökség részének ajánlja a nemzetközi temetkezési kultúrával foglalkozó világszervezet (FIAT-IFTA) a magyar kopjafás temetőket – erről a szervezet közgyűlése döntött a németországi Düsseldorfban megtartott ülésén.

A kopjafás temetkezés hagyományát az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület ajánlotta a nemzetközi temetkezési kultúrával foglalkozó világszervezet FIAT-IFTA figyelmébe. Ezt követően jelent meg egy nagy terjedelmű írás a Funeral Heritage című rangos kiadványban a magyar hagyományról. A FIAT-IFTA düsseldorfi közgyűlésén pedig az a határozat született, hogy az elnökség megkeresi az UNESCO világörökségi testületét és a Világörökség Magyar Nemzeti Bizottságát annak érdekében, hogy a magyar kopjafás temetőket a világörökség részévé nyilvánítsák.

Köztemetés

A parlament a szociális temetés bevezetését immáron második alkalommal elhalasztotta, ezúttal 2016. január 1-jéig. Mind azoknak akiknek nincs elegendő pénzüik hozzátartozójuk eltemetésére marad a köztemetés. Az illetékes önkormányzat polgármestere gondoskodik annak az elhunyt személynek az eltemettetéséről, akinek nincs, vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy az el-

temettetésre köteles személy arról nem tud gondoskodni. Az elhunyt személy lakóhelye szerinti települési önkormányzat a költséget hagyatéki teherként a területileg illetékes közjegyzőnél bejelenti, vagy az eltemettetésre köteles személyt a köztemetés költségeinek megtérítésére kötelezi. Tehát a köztemetés nem ingyen temetés, annak költségét az örökösöknek meg kell téríteni. Hazánkban ma egyre nagyobb

gond az, hogy a lakosság egy részének nincs elegendő jövedelme a hozzátartozója méltó eltemetésére. A temetkezési szakmai szervezetek véleménye szerint olyan megoldást kell választani amely összhangban van az európai normákkal és a magyar temetkezési hagyományokkal. Van olyan megoldás amely nem megalázó a hozzátartozók számára és a költségvetés számára is elviselhető terhet jelentene.

Konferencia a kegyelet- és emlékezetápolásról

Telt házas sikerrel rendezte meg a Nemzeti Örökség Intézete immár 13. alkalommal az Országos Kegyelet és Emlékezet Konferenciát 2014. november 14-én, Budapesten. Radnainé dr. Fogarasi Katalin, az intézet elnöke beszédében a fiatalokra irányította a figyelmet.

A konferenciának ezúttal az impozáns Magyarság Háza adott otthont, amely egyben a Nemzeti Örökség Intézetének új székhelye. A konferencia nyitóelőadását *Pintér Sándor* belügyminiszter, az esemény fővédnöke tartotta, aki kiemelte: meg kell őrizni történelmünk kiemelt színhelyeit és személyeinek emlékét, hogy a múlt a jövő nemzedékeinek is átélhető legyen. Egy népnek nincs múltja, ha elfelejti azt, és ha nincs múltja, nincs jövője sem.

A konferencia fókuszában a fiatalok megszólítása, valamint a kegyelet- és emlékezetápolásról vallott szemléletük megváltoztatása volt. Radnainé dr. Fogarasi Katalin, a Nemzeti Örökség Intézetének elnöke elmondta, hogy közös feladatunk és felelősségünk biztosítani, hogy a jövő nemzedékek is megismerhessék történelmünk fontos emlékhelyeit, és a temetőkkel kapcsolatos tabukat megdöntsük. Tájékoztatott: a kormány a 2011. december 23-án elfogadott nemzeti köznevelési

törvénnyel bevezette az iskolai közösségi szolgálatot (IKSZ), mint az érettségi kiállításának előfeltételeként teljesítendő tevékenységet. Egy országos program kere-

tén belül a diákok a közösségi szolgálatra regisztrálva lehetőséget kapnak, hogy a Nemzeti Örökség Intézetének (NÖRI) rendelkezési jogkörébe tartozó nemzeti sír-

kertben található védett sírokat meglátogassák, környezetét ápolják és az adott személy munkáját, életét írásban feldolgozzák. Az elkészített munkát végül beküldik a NÖRI-nek, aki értékeli, megjeleníti ezeket és pályázatot hirdet.

Az elnök beszédében elmondta, hogy szeretnék kivinni a diákokat a temetőbe, amely nemcsak az elmúlásról, hanem az emlékezetről, a múlt ápolásáról is szól. A program sikerének záloga a NÖRI és a temetőüzemeltetők közötti együttműködés, a széles körű kooperáció. Radnainé dr. Fogarasi Katalin a nemes cél eléréséhez a temető vezetőit, és a témában érdekelt szakembereket is segítségül kérte. A diákok részére a helyszíni mentorálást az önkéntesség jegyében a Magyarországi Lions Clubok Szövetsége vállalja.

Radnainé dr. Fogarasi Katalin az intézet eddigi eredményeit ismertette az emlékhelyekkel kapcsolatban – azt a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottsággal közös – javaslatot nyújtotta be a kormány felé, hogy az Újköztemetőnél található Kisfogház is a Rákoskeresztúri Újköztemető 297., 298., 300. és 301. parcellája nemzeti emlékhely részévé váljon.

A Nemzeti Örökség Intézete által szervezett eseményen dr. Latorcai Csaba, a Miniszterelnökség kiemelt társadalmi ügyekért felelős helyettes államtitkára beszédében hangsúlyozta: kormányzati és közösségi feladat „örökségünk méltó karbantartása”, és a kormány célja az emlékhelyek megfelelő ápolása, ahogyan az egy értékalapú társadalomban szükséges. Közölte: a társadalomnak szüksége van azokra a helyekre, ahol a veszte-

segekből fakadó gyászát feldolgozhatja, ezért is fontosak a nemzeti emlék- és kegyeleti helyek.

Cser-Palkovics András, Székesfehérvár polgármestere előadásában arról beszélt, hogy nagy jelentőségük van a nemzeti emlékhelyeknek: „feladatunk és felelősségünk van abban, hogy mit kezdünk a múlttal, mit akarunk belőle megmutathatóvá tenni”.

Tóll László ezredes, a Kozma utcai zsidó katonai emlékpark kialakításáról tartott izgalmas előadást, Toronyi Zsuzsa a Magyar Zsidó Levéltár igazgatója a magyarországi zsidó emlékhelyek és temetők helyzetét, valamint a turizmusba történő bekapcsolásuk lehetőségeit ismertette. Jurácsik Zoltán, a debreceni köztemetőt üzemeltető AKSD Kft. fenntartási igazga-

tója a debreceni temetők történetét vázolta. Papp Gábor, a Nemzeti Örökség Intézetének főosztályvezetője egy, a NÖRI megbízásából készült közvélemény-kutatás eredményeiből vont le hasznos következtetéseket. A kutatás a 18 és 30 év közötti magyar fiatalok örökséghez/emlékezethez fűződő viszonyát, továbbá a temetőkhez és emlékhelyekhez kapcsolódó attitűdjeiket vizsgálta.

Boross Péter, a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság elnöke, korábbi miniszterelnök zárszavában elmondta, hogy az elmúlt évtizedek történelemoktatása miatt az igazságot helyre kellene állítani a múltat illetően, ezért a nemzeti emlékhelyek ebben fontos eszközök lehetnek.

Nemzeti Örökség Intézete

MTI

Évezredek könnycseppjei Albertfalván/2.

Az idei év első számában jelent meg egy fényképes összefoglaló írás az Albertfalván lezárt temető méltatlan körülményeiről, amelynek megváltozására immár biztató, kézzel fogható eredmények állnak rendelkezésre. A másfél éves munka első szakasza ugyanis lezárult, miszerint november elején minden lehetséges és érintett fél által aláírásra került az az együttműködési megállapodás, amely a jelenlegi kegyeletsértő helyzet rendezését, majd a helyén egy kegyeleti emlékpark magvalósítását tűzte ki célul.

A kegyeleti szakma képviselői számára nem ismeretlenek az elhagyott, és ezért gondozatlan sírok, vagy összességében az albertfalvi lezárt temetővel megegyező állapotok. Mint ismert, a fenntartási és üzemeltetési költségek emelkedése, a lakosság fizetőképességének csökkenése, ezek okán vagy mindezekből függetlenül a temetési szokások megváltozása mind-mind olyan körülmény, amely a minőségi szolgáltatást szinte mindenhol nehezíti. Kifejezetten rontotta a temetők gazdasági helyzetét a telekadó, és minden valószínűség szerint további káros hatásokat generál majd a szociális temetés hatálybalépése is. Mindezek felül azt is szükséges rögzíteni, hogy a magyar társadalom számára nem a temetők, és nem az itt tapasztaltak az első számú megoldást sürgető feladatok.

Az albertfalvi lezárt temető az elhagyatottság okán, azaz a növények és fák túlburjánzásának eredményeként is eljuthatott volna a mai állapotába – mint ahogy el is jutott –, de a bekövetkeztek mégsem csak a természet eredménye. Ugyanis gazdasági célzattal, a beépíthetőség növelése érdekében vásárolta meg a beruházó, aki így nem pusztán egy fás területet, hanem egy lezárt temetőt vásárolt meg. Az elhanyagoltság ezért, meg a lezárt temetőre vonatkozó jogszabályok be nem tartása

okán elfogadhatatlan, amiért egyértelműen felelősséggel tartozik.

Az Albertfalván lezárt temető azonban nem csak egy a lezárt temetők között, mivel itt a történelmi idők (bronzkori sírok), a római kor, az I. majd a II. világháború, a malenkai robot és az 1956-os forradalom áldozatai jelentik az örökséget, és ezért nem lehet, nem kerülhet egy bezáró döntéssel a dózerek áldozatává. A rendezetlenséget, a kegyeletsértő helyzetet pedig a sírpusztulás, a lakossági szemét-

lerakások, a kényszerből itt, illetve a környezetben éjszakázók jelentik, akik a napi túlélési magatartásukkal elsősorban nem az itt nyugvók békéjére vigyáznak.

Az együttműködési megállapodás létrejötte ezért nagyon jelentős állomás, mert az aláíró felek kinyilvánították, hogy az albertfalvi lezárt temető mai állapota elfogadhatatlan, és kötelezettséget vállaltak arra, hogy kölcsönösen együttműködnek annak érdekében, hogy a terület jelentőségéhez méltó formában kerüljön helyreállításra, rendezésre. Reményeim szerint ez hamarosan meg is valósul, és vele együtt az „Emléked örökké élni fog” fogadalom is teljesül.

Szabó György
fővárosi képviselő

Boldog Károly (1887–1922) Ausztria császára Magyarország apostoli királya

Tíz évvel ezelőtt, 2004-ben avatta boldoggá Rómában II. János Pál pápa.

Boldoggá avatásának 10. évfordulóján, 2014. október 4-én megemlékező ünnepséget tartottak Sopronban, a Szent Orsolya Rendház templomában és iskolájában. A megemlékező ünnepség fővédnöke és szervezője Hittig Gusztáv úr a katolikus Károly király IMALIGA magyarországi világi elnöke volt. Az IMALIGA legfőbb célja, hogy tagjai imáikkal elősegítsék a volt uralkodó mielőbbi szentté avatását.

A megemlékező ünnepségen nagy számban vettek részt az egykori Osztrák–Magyar Monarchia országainak és tartományainak egyházi és világi képviselői, valamint katonai szervezetek hagyományörzői is. Többek között hegyi vadászok Dél-Tirolból, „Eszterházi huszárok” Kismartonból, valamint a „Sándor huszárok” Veszprémből.

A megemlékező hálaadó szentmisét Luxemburg érseke celebrálta. A szentmise során közreműködtek a XVI. Benedek pápáról elnevezett Filozófiai és Teológiai Főiskola – Heiligenkreutz – tanárai és hallgatói.

A megemlékezések során hosszan méltatták IV. Károly király mélyen vallásos személyiségét, alattvalói és katonái iránt érzett humánus cselekedeteit.

Már kora gyermekkorától fogva tudatos katolikus vallási nevelésben, valamint magas szintű katonai és állampolitikai oktatásban is részesült. Korán nagy tisztelet ébredt benne az Oltáriszentség és a Szűzanya iránt. Minden fontos döntését

vallási meggyőződésétől vezérelve hozta meg.

1914. június 28-án Ferenc Ferdinánd főherceg meggyilkolása következtében az Osztrák–Magyar Monarchia trónörököse lett. Az I. világháború közepén, Ferenc József császár halála után, 1916. november 16-án Ausztria császára lett, majd 1916. december 30-án Magyarország apostoli királyává koronázták. A rettenetes háború következményeit látván számára a békéért tett szüntelen fáradozásai álltak cselekedetei középpontjában. Politikai koncepcióit elismerve a boldoggá avatás alkalmával az egyesült Európa előkészítőjeként és patrónusaként méltatták. Legfelsőbb hadúrként azon fáradozott, hogy a lehetőségekhez képest humanizálja a katonai módszereket. Károly király uralkodása során szembetalálta magát a korabeli nemzetközi erőknél a birodalma elpusztítására és így személyes ellehetlenítésére irányuló erőszakos propagandájával, melynek hatása alatt állt a vezető társadalmi, katonai és politikai körök nagy része is.

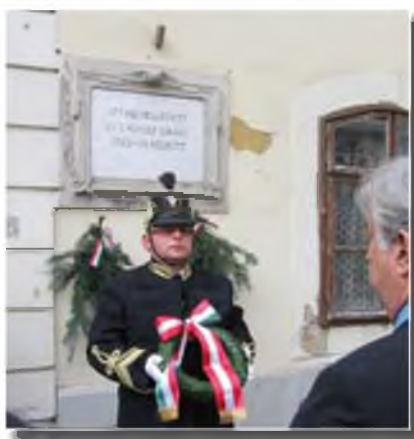
Koronázási esküjéhez híven, valamint XV. Benedek pápa kifejezett kívánságára – aki félt a Közép-Európában fenyegető baloldali forradalmi változásoktól – a háború után még Károly királyként kétszer megkísérelte, hogy hatalmát Magyarországon helyre állítsa. Végül is a Horthy Miklós kormányzóhoz hű katonai erők úgy a Sopronhoz közeli Dénesfán, valamint a Bicskéig eljutó külön vonatával megkísérelt restaurációs kísérletét megghiúsították. Ezután a királyt és királynét elfogták. A Magyarországon a tihanyi Bencés Apátságban eltöltött napjuk után november 4-én a Dunán – Baja érintésével és Isztambul mellett is elhaladván – a Földkö-

zi-tengeren a brit „Cadiff” cirkálóval Gibraltáron keresztül 1921. november 19-én Madeira szigetére érkeztek.

Madeirán a család teljesen elszegényedve egy szükséglakásban élt, ahol a testileg már legyengült király súlyosan megbetegedett és a betegség súlyosbodása következtében 1922. április 1-jén elhunyt. Élete mottója az volt amit halálos ágyán mondott: „Összes igyekezetem mindig arra irányult, hogy mindenben világosan felismerjem és a legtökéletesebben kövessem Isten akaratát.”

A megemlékezések során elhangzottakat lejegyezte és azokat összefoglalva közreadja: Janó József

Emlékező istentisztelet és harangszentelés

Kecskemét – Emlékező istentiszteletet és harangszentelést tartottak a Kecskeméti Református Temető ravatalozójában november 1-jén, szombaton, 11 órakor.

A református temetőben korábban nem voltak harangok, mert nem volt rá szükség, hiszen a temetők a templomok körül helyezkedtek el. A templomból indult az elhunyt utolsó útjára kísérő menet és közben szólt a templomi harang. Ma már azonban részben közegészségügyi, valamint más rendelkezések miatt kevés helyen található a templom a temető mellett, és így van ez Kecskeméten is.

A kecskeméti temető új – egyben az első – harangját ünnepelte meg szombaton a Kecskeméti Református Egyházközség. Az emlékező istentiszteleten az igehirdetést így fejezte be Kuti József elnökelkész:

Nemsokára meg fog szólni itt egy kis harang, a református temetőben. Hogyan hallják meg az emberek az élet üzenetét, és a vigasztalást? Hogyan juttassuk nekik újra és újra eszükbe, hogy az evangélium szól: ne féljete, az Isten életet, és örök életet hozott nektek. Itt a temetőben, a halál árnyékának a völgyében ez a kis harang erre fog hívni mindenkit. Erre fogja emlékeztetni azokat

itt a városrészben, akik meghallják ezt a kicsi, csilingelő hangot. Mert ez nem komor hang: nem az elmúlásnak, nem a szomorúságnak, nem a rezignációnak a hangja. Hanem a reménység hangja.

Az istentisztelet második felében Zilahi Kálmán Dávid mondta el Kányádi Sándor: Harangfölrát című versét, Zombory István, a temető gondnoka beszélt az új harangról, ezt követően pedig dr. Sz. Tóth Gergely presbiter mondta el gondolatait a harangfeliratról.

A református temetőbe került harang Gombos Miklós őrbottyáni harangöntő mester

műhelyében készült. A mester – aki jelenleg Magyarország egyetlen harangöntő műhelyét vezeti – az 55 kilós kecskeméti harangot május 29-én, áldozócsütörtök napján öntötte. A harang felirata a következő: „A teljes szeretet kiűzi a félelmet” 1 Ján 4,18. Készítette a Kecskeméti Református Egyházközség az Úr 2014. esztendejében temetője számára.

Az istentisztelet az új harang megkondításával zárult: az egyperces harangszót a gyülekezet tagjai a ravatalozó előtt hallgatták végig, majd elénekeltek a Himnuszot.

Varga József

Búcsúzás a Duna méltóságával

A dunai hajózás évszázados múltra tekint vissza. A főváros csodálatos panorámája, a hangulat, amit egy hajón élünk át, és az összetartó hajós közösség mindig is részét képezte a városi életnek.

A hajós múltból adódóan sokan ragaszkodnak ahhoz, hogy elhunyt szeretteiket a Duna méltóságával búcsúztathassák el. Erre nyújt kitűnő megoldást az Európa Csoport, akik meghitt búcsúztatással varázsolják a dunai hajózást. *Sztankó Attilával*, az Európa Csoport ügyvezető igazgatójával beszélgettünk a hajós búcsúztatásról.

– *A víz fogantatásunk első pillanatától utolsó lélegzetvételünkig velünk van. Hogyan válik ez a mindennapok valóságává?*

– A hajózás nem csak egy munka. Egy olyan életfelfogás, amiben a víznek óriási szerepe van. Életünk minden percét összeköti, kapcsolatot teremt a partok között és megemlítve folyik tovább – csakúgy, mint maga az élet. A hajós temetés lehetőséget ad, hogy a törvényeket betartva úgy adhassuk vissza elhunyt szeretteinket a természetnek, hogy közben egy intim, bensőséges hangulatban méltó búcsút veszünk.

– *Mi a menete egy ilyen hajós búcsúztatásnak? Hogyan készüljön a család, van-e bármilyen különbség egy hagyományos és a hajós búcsúztatás között?*

– A hajós búcsúztatás esetén a személyzet fogadja a gyászolókat. A hajó a pesti oldalon, a Margitszigettel szemben a Dráva utcától lassan, méltóságteljesen elindul.

A hajóút során polgári vagy egyházi búcsúztató szertartásra kerül sor, melyek között a különbség az, hogy míg polgári szertartás esetén a felkért személy tart búcsúbeszédet,

egyházi búcsúztatásnál a választott lelkész vagy pap tartja meg a felekezetnek megfelelő szertartást.

az Európa Csoport rendelkezik. Ahhoz, hogy igénybe vehessük a hajós temetést, szerződniek kell egy temetkezési vállalattal, ahon-

**„Síromnál sírva meg ne állj;
Nem vagyok ott, nincs is halál.”**

Rövid út után a hajó megérkezik a búcsúztatás helyszínére, a Népsziget déli oldalához. Ekkor a vendégek a felső, panorama fedélzetre vonulnak.

A hajó álló helyzetében az urnát vízbe helyezzük, amely lassan, fokozatosan merül alá. A tetején lévő koszorú jelzi a helyét. Ilyenkor van lehetőségük a gyászolóknak virágokkal búcsúzni szeretteiktől. Ezek után a hajó vízszatér indulási kikötőjébe.

A búcsúztatás végén lehetőség van a hajó fedélzetén a halotti tor megrendezésére. Mivel a hajó fedélzete légkondicionált, így télen-nyáron méltó helyszíne a búcsúztatásoknak. A halotti tor során három előre megtervezett menüből választhatnak a hozzátartozók. A hajó személyzete nagy gondossággal ügyel minden részletre, így a hajós temetés során a gyászolóknak nem kell a szervezési feladatokkal foglalkozniuk.

– *Hogyan vehető igénybe ez a búcsúztatás? Mi az ügyintézés menete? Mit kell tennie a családnak?*

– A hamvak Dunába helyezéséhez a Vízügyi Hatóság engedélyére van szükség, amivel

nan az elhunyt hamvait egy általunk biztosított sóurnába helyezzük. Az urnát az a temetkezési vállalat szállítja a hajóra, amellyel a hozzátartozók szerződtek.

Kollégáink minden esetben azon vannak, hogy megkönnyítsék ezt az alkalmat a gyászoló családnak és a többi hozzátartozónak. A méltóság megőrzésével, a Duna nagyságával búcsúztathatjuk elhunyt szeretteinket – bensőséges és intim hangulatban.

– *Miért tartotta fontosnak az Európa Csoport, hogy megteremtse a hajós temetés lehetőségét?*

A hajósok egy nagyon összetartó közeg. Nagyrészt ismerjük egymást, részei vagyunk egymás életének. Ahogy a születés, úgy a halál is ehhez az élethez tartozik, és hogy is lehetne méltóbb búcsút venni egy hajóstól, mint magán a vízen? Természetesen most már egyre többen érdeklődnek a hajós búcsúztatás után. Ennek oka az is, hogy a Budapestiek is kezdik belátni, hogy a Duna, a folyó, ami kettészeli a fővárost nem csak kilátásnak lenyűgöző, de könnyedén részét képezheti a mindennapi életünknek.

Halottak napja – Székesfehérvár

A székesfehérvári, Béla úti köztemető üzemeltető és fenntartó városgondnokság kegyeleti központja szervezésében mindenszentek napján, november elsején tartottuk a városi köztemető fő ravatalozója előtt, a keresztény egyházak ökumenikus istentiszteletét. Az ünnepséget, már hagyományokhoz híven, minden évben egy virágokkal feldíszített környezetben tartjuk. A szép környezet kialakításában, a műsor lebonyolításában, a célcsoporthoz tartozó temetkezési szolgáltató az FMÖ Kegyeleti Központ Kft. működött közre.

A vigasztalás evangéliumának megszólaltatása címmel tartottuk, a történelmi egyházak képviselőiben, református lelkész, katolikus plébános, baptista gyülekezeti

előjáró és evangélikus esperes megemlékezését a sírok közelében.

A városi ünnepséget a helyi képviselő asszony nyitotta meg, aki elmondta: mindaz, ami elmúlt, az halhatatlan, az emlékezés a mi feladatunk. Az egyházi képviselők szavaival, megemlékeztünk halottainkról, és szívünkbe zártuk az örök élet hitét, mely vár ránk, mely elnyerhető a halál után.

Imádságokkal, énekekkel folytatódott, majd közismert és fiatal színészek zenés irodalmi összeállításával zárult a temetői megemlékezés.

A csípős novemberi hideg ellenére, a bejáratnál kigyózó autók, a temetőlátogatók, a szokásosnál türelmesebben, csendben, meleg szívvel, mécsesekkel, virágokkal ér-

keztek szeretteik sírjához. A városra ereszkedett sűrű ködfátyol ellenére, sokan útra keltek, hogy részt vegyenek ezen a felemelő hangulatú, méltó ünnepségen.

Kegyelet virágokkal

A virágkötészet egy néma alkotó és kifejező tevékenység, egyik fő feladata a természetközelség megőrzése. A virágok minden egyes emberi sorsfordulónál megjelennek, az ünnepek fő díszítő elemei. Elkísérik az embert az élete során, érzéseket fejeznek ki a gyászban, a kegyeletben.

A virágok fajtái, színei szimbolikus jelentéssel hatnak a szemlélőre, a kész kompozícióknak mondanivalója, tartalma van. November elsején, Székesfehérváron a szempontok figyelembevételével, a Béla úti ravatalt virágdíszbe öltöztették a Fejér Megyei Önkormányzatok Kegyeleti Köz-

pont Kft. munkatársai. Szeretteink halála, a végső búcsú mindig fájdalmas és visszafordíthatatlan. A végső búcsú virággal való kifejezése nemcsak az elhunyt iránti kegyeletet fejezi ki, hanem vigaszt nyújt a gyászolóknak.

A megemlékezésre kiválasztott virágoknak és színeiknek is vannak hagyományai. Az örökzöld növények nemcsak a térdkoráció meghatározó részei, hanem önmagukban is jelképek, az élet fennmaradásának, folyamatosságának szimbólumai.

Fő díszítő virág a krizantém, mely a köztudatban egyértelműen a halottak napjához,

a temetőkhöz kapcsolódik. A késő őszi legpompázatosabb virága, tartós, ellenáll a fagynak, hosszú ideig díszíti környezetét. A részvét és a szeretet virága, a nyugalom és örök élet szimbóluma. A kereszt, a szószék, a sírhang kiegészítő vágott virágként felhasznált bordó rózsza, a szeretet jelképe. A krizantémok fehér színe a tisztaság, a magasztosság, az ártatlanság jelképe.

Pásztor Piroska: Emlékeztünk

„Minden csupa-csupa hófehér virág,
s mintha mécsesből állna az egész világ,
lobogva világít a sok-sok gyertya,
elment lelkek szeretetének lángja.”

A felekezeti hovatartozástól függetlenül, a távolban elhunyt, eltemetett halottainkról, egy méltó helyen, a virágokkal feldíszített ravatalozó téren emlékeztünk. Gyertyákat gyújtva a lángok fényében, szívünkbe zártuk szeretteink emlékét.

Király Edit

Fejér Megyei Önkormányzatok
Kegyeleti Központ Kft.
ügyvezető igazgató

Amikor beköszön a túl-világ...

A szembesülés napjai. A mindenszentek és a halottak napja ugyanis több szempontból erre készítet mindenkit. Rádöbrent arra, hogy környezetünkől megint újabb családtagok, barátok hiányoznak. Rávezet arra – bármennyire nem szeretünk erre gondolni –, hogy életünk földi végállomása ismét közeledett. És rámutathat gyarlóságunkra is, amikor egy éve nem voltunk kint a temetőben.

Először is sokan vagyunk, akiknek a mindenszentek és a halottak napja nem csak kötelező alkalom! Akiknek az emlékezés nem csak egyszeri. Akiknek nemcsak látvány, hanem mély lelki élmény a mecsekek fényárjában úszó temető. Akiknek különleges lehetőség a család egységének megélésére, mert mesélni lehet a nagymamáról, nagypapáról. Beszélhetünk gyermekeinknek az élet és halál körforgásáról, örök egységéről, a túlvilágról. Vagy egyszerűen megéljük embertársaink közös emlékezésének, a fájdalmas és örömteli találkozásoknak különleges érzését.

Sajnálom azokat, akik csak azt érzik: ilyenkor kötelező kilátogatni a temetőbe. Azoknak valóban kényelmetlen tortúra a gyertyagyújtás. Nagy a tömeg, nehezen találnak parkolót, zsúfoltak a tömegközlekedési eszközök. Aztán folytatódik azzal, hogy nehezen találják meg a sírhelyet, vagy akkor szembesülnek annak elhanyagolt, gondozatlan állapotával. Pedig nincs ebben semmi meglepő. Sok ember ugyanis egyszerűen nem vesz tudomást az elmúlásról. Egyfajta struccpolitikát követnek: minden, ami rossz és kellemetlen, azzal minél kevesebbet kell foglalkozni! A mai világ értékszemléletében, a közfelfogásban a siker, a pénz, a hatalom „szentháromsága” vezet, ott a halálnak helye nincs. Az aki, vagy ami a múlandóságra emlékeztet, nem létezik, ha nem beszélnek róla. Ha mégis bekopogtat a Halál, akkor pedig az gyászol jól, aki mihamarabb túlteszi magát a veszteségen! Kialakult a mai modern világunkban a halál és a gyász általános elutasítása. Ez a viselkedésminta teljesen szembemegy azzal a magyar hagyománnyal – sajnos kiveszőben lévő rítusokkal –, mint a virrasztás, a siratás, a halotti tor, a gyászuhrák rendje, amelyek segítettek a hiány feldolgozásában.

Pedig veszteség előbb-utóbb mindenkit ér. Mit kellene tenni a kegyeleti kultúra érdekében, például a temetkezési szakmának? Mit tehetnénk annak érdekében, hogy az élet ismét befejeződjön, és ne csak abbamaradjon? Hogyan lehetne az elmúlásra való felkészülést ismét „szalonképessé” tenni a ma-

gyar társadalom annak a részében, ahol az elutasítás bástyái egyre csak nőnek? Vajon visszatérhet-e még a „gyászév” ősi bölcsessége? Hiszen eleink jól tudták: legalább egy év kell ahhoz, hogy a gyászoló az elvesztett társ hiányában újra megéljen minden évfordulót, a karácsonyt, a születés- és névnapokat, vagy a házassági évfordulót. Sok a kérdés és a válaszok hiányát csak felerősíti azokban, akik tudják: mit is jelent valójában a mindenszentek és a halottak napja.

Nekem az egyik legszebb választ egy fiatal költő, Hegedűs Andrea *Feledhetetlenek* című verse adja.

*Együttérzés napja, minden évben eljő,
amikor a szentek mind lejönnek az égből.
A sok gyászoló szív forró lávaként izzik,
a sok emlékkép üvöltő bánatként.
Virágok sokasága takarja a földet, mintha
csodatevő elixír jóvátenné vétked.
Hullámzó füstfelhő, angyali érintés, lelked
tükre tombol, földet csapkodja jeges esőként.
Minden gyertya fénye reménytáncot jár,
emlékeztet, hogy valaki odaát is vár.
„De te nem mehetsz még” – suttozza*

*a pislákoló nap. Szívekben nem hagyhatok
kopár foltokat.
Szükség van rád itt, hogy építs
szívárványhidakat, amikben szeretteid
pusztító vihar után is
megkapaszkodhassanak. Jelenlétük
megkérdőjelezhetetlen, érintésük
feledhetetlen.*

Kari Irén

igazgató, Platinum Hajdú-Bihar Megyei
Temetkezési Vállalat

XIX. Országos Ifjúsági Kegyeleti és Őszi Virágkötészeti Verseny

Idén immár 19. alkalommal került megrendezésre október 17-én a Budapesti Corvinus Egyetem Budai Campusán az Országos Ifjúsági Kegyeleti és Őszi Virágkötészeti Verseny. A verseny szervezői Dísznövénytermesztési és Dendrológiai Tanszék dr. Komiszár Lajos tanár úrral, a rendezvény „atyjával”, második alkalommal kiegészülve a Virágkötők, Virágkereskedő Vállalkozók Magyarországi Szakmai Egyesületével (VVMSSZE).

Ebben az évben három középiskola 10 tanulója indult a versenyen. A feladatok követik a több éves hagyományt. Az első téma a sírcsokorkészítés volt. A készítménnyel kapcsolatban kíváncsi vagyok, hogy azok a kötetési formák, melyeket – szereteteinkről való megemlékezésnek – leggyakrabban elkészítenek, mind esztétikailag, mind technikailag, a törvényszerűségek ismeretében kifogástalan munkák legyenek. Minden versenyző a helyszínen kapta meg az 1 db nyeles, vízes tűzőhab sírcsokortartót. A díszítéshez szükséges növényt, növényi részt, termést, egyéb kiegészítőt a versenyző hozta magával.

A második téma asztaldíszítés kategóriában „Piknik a szabadban” címmel került kiírásra. Ezen feladat kapcsán egy 80x80 cm-es asztal díszítése a feladat, a többségi növényhasználat szem előtt tartásával, az asztaldísznek pedig szívószálakat kellett tartalmaznia.

A harmadik téma szintén a hagyományosnak tekinthető térbeli kompozíció készítése, melynek címe: „Vegetatív természet”.

A negyedik téma az ún. „meglepetésfeladat”. A tanulók a helyszínen tudták meg, hogy milyen alkotást kell készíteniük. A kegyeleti készítményekhez kapcsolódva a feladat egy 20 cm-es mohaalapú koszorú bedíszítése volt, a kapott fenyő- és borókaágak, termések, szalagok 50%-os felhasználási lehetőségével, illetve egy második meglepetésfeladatként egy 15 cm-es tobozkoszorút is be kellett díszíteniük. A versenyfeladatokat a VVMSSZE tagjai, fiatal mestervirágkötőkből álló zsűri értékelt: Páncsél Péter, Mezőffy Tamás és Rozsondai Attila, akik mindhárman Európa-bajnokok is. Emellett a versenyen nem induló tanulók, virágkötészeti tanfolyamok hallgatói is megmérettethették magukat, a ráadásfeladatban, melynek témája a „Lokálpatriotizmus jegyében” egy teljesen készen hozható, tetszőleges kialakítású, élő vagy száraz növényes, asztalra helyezhető virágkötészeti alkotás/készítmény bemutatása, kiállítása, mely lehet asztalra helyezhető csokor vagy tűzőtt kompozíció, mérete az 50x50x50 cm-es méretet ne haladja meg. A virágkötészeti alkotás jelenítse meg készítőjének lakóhelyét, városát, valamilyen formában utaljon a szűkebb értelemben vett hazájára, otthonára, az ehhez való kötődésre, hűségre, hazaszeretetre. A feladatokat szintén 3 tagú zsűri értékelt, dr. Klincsek Pál, főtanácsos, a Virágkötő kalauz című könyv írója; dr. Reményi Mária Lujza, nyugalmazott egyetemi adjunktus és Seregély László, látványtervező.

A verseny győztese, I. helyezést ért el, a dr. Radó Dezső (rektori) Emlékdíjat (200 000 Ft pénzjutalmat) kapott a Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola és Szakiskola tanulója: **Kanyó Viktória**. Felkészítő tanára: *Veress Borbála*. A díjat felajánlotta: dr. Rostoványi Zsolt, rektor.

II. helyezést ért el, a Császi Katalin Emlékdíjat, a Budapesti Corvinus Egyetem Kertészettudományi Karának dékánai díját (100 000 Ft pénzjutalmat) kapta a Hermann Ottó Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium tanulója: **Takács Dániel**. Felkészítő tanára: *Botos Andrea*.

III. helyezést ért el, a dr. Domokos János Emlékdíjat, a Kertészettudományi Kar Dísznövénytermesztési és Dendrológiai Tanszékének díját (20 000 Ft értékű könyvjutalmat) kapta a Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola és Szakiskola tanulója: **Máté József**. Felkészítő tanára: *Veress Borbála*.

Minden alkalommal kiosztásra kerül a „Kredits József Emlékdíj” a szakma híres virágkötőjével fémlelve. Az emlékdíjat, a 2014. év virágkötő tanára: **Veress Borbála**, a Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola és Szakiskola virágkötő oktatója vehette át.

A ráadás kategória díjazottjai: első helyezést ért el a Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola és Szakiskola tanulója: **Majoros Valentina**. Felkészítő tanárai: *Veress Borbála* és *Ekert Sára*. A második helyezést érte el az EFEB Virágkötő Tanfolyam tanulója, **Élő Eleonóra**, a harmadik helyezést érte el az EFEB Virágkötő Tanfolyam tanulója: **Pappné Vámosi Anna**. Felkészítő tanáruk: *Füvesi Anna*.

Az ünnepélyes díjátadóra, 18-án szombaton került sor. A pályamunkák mellett a látogatók a verseny köré szervezett vásáron virághagymákat, cserjéket, évelőket, krizantémot, árvácskát vásárolhattak, megtekinthették a gomba- és bonsai kiállítást, illetve sétálhattak az őszi színeiben pompázó Budai Arborétumban.

Dr. Kohut Ildikó

adjunktus, Budapesti Corvinus Egyetem

Kanyó Viktória

Mobilane East Europe Kft.

Sövénykerítés azonnal

A leggyorsabban telepíthető élőnövényekből álló kerítés a Mobilane® borostyánfala. Az egymástól 130 cm-re bebetonozott oszlopok közé kell az előnevelt paneleket beültetni egy 40 cm mély és 40 cm széles árokba. Az elemeket egy ember is könnyedén tudja mozgatni.

Rögzítés után kész egy biztonságos kerítés, mely 5 mm vastag ponthegeesztett horganyzott acélhálóból és a rajta két év alatt megnevelt borostyán növényekből áll. Standard méretben 180 cm magas és a talajszint alatt is folytatódik. Így a kisebb állatok, pl. kutyák ellen is véd külön lábazat építése nélkül.

A neveléshez alkalmazott kókuszpaplan a földben maradéktalanul elbomlik. Az így kialakított növényfal a telepítést követő években különleges ápolást nem igényel. Betegségeknek ellenálló, szárazságtűrő borostyánfajtából neveljük.

Nemcsak azonnali örökzöld sövényként, hanem zöld épületfalként is használható tárolók, kocsibeállók kialakításánál. Nagyon szép alkalmazását találjuk a Nyíregyházi Északi Temető Szóró parcellájában.

Bővebb információ:

www.mobilane.hu

+36 20 800 1088

Élet, halál, karma

2013-ban jelent meg – a kaposvári nyomdában – Berente Ági könyve, amelyben a szerző életről és halálról úgy ír, mintha beszélgetne az olvasóval. Könyvében így vall ezekről az eseményekről.

Könyvében így vall ezekről az eseményekről:

„Az élet sosem ismételhető, ez a pillanatot sosem visszahozható, de a következményei kijavíthatók.

A teremtoi akarat célja, hogy ráébredessen igazi valóságodra, szellemi lényegedre. Istennek terve van veled, ezért bárhova vetődsz, bárhogyan élsz, sosem engedi el a kezéd.

Van-e élet a halál után, vagy az élet csak valaminek a kezdete, vagy esetleg a folytatása?

Isten mindig ugyanolyan. Megoldás lehet, ha kívülállóként szemléled a saját világod. A bölcs elfogadja, hogy minden, amit tapasztal, úgy van jól, s nem ítélkezik, mert az ítélkezés elválaszt, letéteti a voksot valamelyik oldal mellett. Ez pedig a megosztottságot erősíti. És az ördög máris nyerőre áll.”

(Az I. részt előző számunkban közöltük.)

A gyász

(Részlet II. rész)

Leginkább előbb szembesülünk mások távozásával, mint saját halálunkkal. Nincs minősítés, nincs jó időben vagy rossz időben érkezett halál, a szellemvilág számára csak pontos időzítésről lehet szó.

Előbb kerül át a világi tudatba a mély igazságok közül a tény, hogy a földi életre kiszabott lehetőségek sora egyszer lejár, ezzel együtt nagyszüleink, szüleink, rokonaink sorban eltűnnek látómezőnkben. Az ember magára marad kérdéseivel,

kételyeivel, azzal a kétségbeeséssel, hogy ez egyszer majd velem is...?

Életünk első felében talán saját elmúlásunk kevésbé zaklat fel annyira, mint amikor más halálos betegségéről, távozásának lehetőségéről, vagy a már bekövetkezett haláleseményről hallunk. Ha meghalok, úgysem lesz semmi, nem fogok tudni semmiről, mondod.

Családtagjaid elvesztése azonban egészen más tudatállapot. A lélek, ha távozik, tudja, jó helyre érkezik, a földi elme pedig legalább annyit kiokumlál, hogy ez itt, e földi világ nem lesz jelen, akkor a legrosszabb, hogy nem lesz semmi.

A földi én azonban nem tud megküzdeni azzal, hogy a szeretett lélek, aki társ, szülője, gyermeke ebben az életjátékban, hamarabb távozik a végtelen birodalomba, mint ő.

A magány marad, a hiánya annak, aki oly kedves volt eddig.

Nem tudsz mit kezdeni az érzéssel. Az elfogadás kevés, mondja a belső hang, hiszen hiába veszed tudomásul, hogy elment, ha egyszer (nem érted?) nem része napi megszokásodnak.

Úrt hagy az elmaradó telefon, az együtt nevetés, az ölelés, a közös programok, a gondok megbeszélése.

A gyászmunka ma idegen tőlünk, kultúránk nem tartalmaz igazi útmutatókat.

Gyakran csövekkel, injekciókkal, tubusokkal, gépre kapcsolt állapotban sóhajt nagyot a lélek, és hagyja el a porhüvelyét.

Méltatlan halál, ez lehet első gondolatunk. A test szenved, az élet törvényének alárendelt tudomány pedig mindent elkövet, hogy itt tartsa a távozni készült.

Hol a határ?– kérded. Meddig bizakodásra épülő, és honnan méltatlan az újraélesztés, a kétségbeesett gyógyszerelés? A modern élet kicsit messzire tolta az életigenlő fogyasztói szemlélettől a halál rettenetét. Mert, sajnos, ahol az élet ennyire felszínes, ennyire énes, ennyire értékmentes, ott a halál csak rettenetes lehet.

Nagy a szakadék a mélyen anyagtudatú létezés, és a magasan szellemi élményt

jelentő halál között. Holott az életnek épp e kettő közötti átmenetet kellene, stációról stációra végigjárnia.

Gyászmunka

Nem mindig áll közel a szívünkhöz az el-távozott. Nem akarom értékelni az érzéseket, de nyilvánvaló tény, hogy családtagjaink elvesztésének híre nem egyformán érinti meg lelkünket. Van, hogy inkább megkönnyebbülés, van, hogy közömbösen tudomásul veszed, van, hogy kisebb érzelmi viharokat gerjeszt, és olyan is, hogy majd belepusztulsz.

Kell-e, hogy érzelmeid színjátékot játszassanak vele, miközben odabent igen komoly belső munka folyik? A gyászé. A búcsúé.

A folyamatban pedig nem az a lényeg, hogyan, hanem hogy megtörténjen. Aztán majd beszélhetünk a hogyanról is,

előbb azokat a tabukat/kapukat döngetik, amelyek megakadályozzák, hogy a fájdalmas veszteségélmény kiteljesedjen.

Mivel a bölcs felkészülés, a halál eseményének szellemi jelenléte ritka áldott állapot, ezért inkább azzal a cseppel sem csodálkozással készítő esettel foglalkozunk most, melyben a távozás váratlanul szakítja meg az energiaszállakat az emberi kapcsolatok hálóján.

Fontos hiányosság tudatunk egén a távozás angyalának jelenléte, holott minden pillanatunkat őrzí, na nem a várakozás buzgalmával, hanem a biztos tudásával, miszerint egyszer eljő az ő órája. Szemernyi félelemkeltés nélkül.

Hogy egy kis spiritualitást cseppentsek

e gondolkörbe: a távozás angyala már jól ismeri az időpontot, ezért mondják, bízd magad belső vezetődre, ha menni kell, tudni fogja, és bár meglehet, a test makacsul ragaszkodni fog, a fájdalmak között is mindig megérkezik a szellemi segítség.

A szellemi világ felismerése vagy tagadása azonban nem változtat a helyzeten, a halál olyan biztos pont, mint a megszületés, nincs apelláta.

Berente Ági: *Élet, halál, karma* című könyvének részletét sajtó alá rendezte:

Puskás Béla

Őszi fesztivál és örökség napok a Fiumei úti sírkertben és a Kegyeleti Múzeumban

A nagy sikerű, rekordszámú érdeklődőt vonzó júniusi Múzeumok Éjszakája után szeptemberben és az októberben is több kulturális megmozdulásunk volt. A Kulturális Örökség Napjai, valamint a Múzeumok Őszi Fesztiválja országos szintű eseménysorozatok keretén belül rendezett programjaink ezeket csábították a sírkertbe és a Kegyeleti múzeumba. A KÖN napokon tartott kisvonatos idegenvezetések immár hagyománnyá váltak és évről évre egyre több érdeklődőt vonzanak. Mindkét nap öt alkalommal indultak a vonatok, hogy bemutassák az ez évtől már hivatalosan is Nemzeti Örökségnek nyilvánított történelmi sírkert legnevezetesebb sírjait. A minden alkalommal teltkocsis szerelvény végállomása a Kegyeleti Múzeum volt, ahol az érdeklődők múzeumi tárlatvezetésen is részt vettek. A Múzeumok Őszi Fesztiválja meghatározott időintervallumon belül (szeptember 29. – november 9.) zajlik, különböző tematikákkal, amelyek közül mi a Múzeumi Őszbúcsúztatót választottuk. Egy aranyfényben pompázó, napsütötte októberi vasárnapon tartottuk programjainkat, amelyek az I. világháborút idézték a szokásostól kissé eltérő módon, a művészet szemszögéből. A Művészeink és a Nagy Háború című előadás a Monarchia sajtóalakulatánál szolgálatot teljesítő fes-

tőknek, szobrászoknak és íróknak állított emléket. A Kunstgruppe (frontszolgálatra már nem alkalmas művészek csoportja) tagja volt a Fiumei sírkert művészparcellájában nyugvó báró Mednyánszky László festőművész is. Több anekdota is kering róla. Egyszer Doberdónál a tűzvonalban rajzoltatott békésen egy domb tetején, magyar és olasz lövészárkok között. Az olaszok tisztelték az ősz hajút és a művészetét is, ezért nem bántották. Mikor löparancsot kaptak, egyikük odakiáltott Mednyánszkynek, hogy: „Az idős festő menjen ki a tűzvonalból!” Mire Mednyánszky olaszul megköszönte a figyelemztetést, de még kért egy kis időt, hogy befejezhesse vázlatát. Az olasz katonák türelmesen megvárták míg végez és csak azután kezdték a lövöldözést, miután a távozó festő odakiáltott nekik: „Így, most már löhetnek, köszönöm!”

A frontszolgálatos művészek történetei után a zenészeké lett a főszerep. A katonazenekarok már a középkor óta kísérték a hadsereget, és vitathatatlan érdemeket szereztek a hangulatjavításban, a harcikedvfközösben és a toborzás területén is. Békeidőben feladatuk az ünnepi megemlékezéseken, temetéseken való fellépés, de gyakran játszanak térzenét és adnak koncerteket is civil közönség előtt. A múzeumban fellépő Székesfehérvá-

ri Helyőrségi Zenekar repertoárjának különlegessége, hogy katonadalok mellett dzsesszt és könnyűzenét is játszanak, természetesen katonás ritmusban. A Ruff Tamás őrnagy vezetésével fellépő huszonöt tagú, rézfúvósokból és ütősből álló zenekar Fehér Adrienn és Jónás Andrea énekesnőkkel kiegészülve Erkel Ferenc-től Máté Péterig mindent eljátszott, ami másfél órába belefért. Produkciójukat a közönség állva, vastappsal jutalmazta.

Húsz éve Szabadszállás szolgálatában

Bemutakozik Máté Sándor református lelkész

Én és feleségem, Magyar Emese, 20 éve szolgálunk a szabadszállási református gyülekezetben. Az évfordulóról a gyülekezet egy „meglepetés” istentisztelettel és ebéddel emlékezett meg. Nekünk pedig az évforduló alkalmat ad arra, hogy magunk is számba vegyük eddigi lelkési szolgálatunkat.

Mindketten lelkészcsaládban születünk az Úr 1958. esztendejében. Az én édesapám Ercsiben, apósom a Duna-kanyarban, Pilismaróton szolgált, mindketten egykori szolgálati helyükön pihennek „A Boldog Feltámadás Reménysége Alatt” (ezt rövidítve a fejfákon így olvassuk: A.B.F.R.A.).

Abban az időben református egyházunknak csak egy működő felekezeti gimnáziumot engedélyezett a pártállam, így mindketten az ősi debreceni kollégium diákjai voltunk, ahol minden napunk az iskola homlokzatára felírt „*orando et laborando*” = „*imádkozva és dolgozva*” iránymutatás jegyében telt. Ezért nemcsak a közismereti tárgyakat tanultuk, de elmélyültünk az áhítatokban, és kétszeresen imádkoztunk a kollégiumi Kántus hétközi énekpróbáin és hétvégi istentiszteleti szolgálatain, amelynek keretében szinte minden vasárnap az ország valamelyik gyülekezetében tehettünk ének szóval bizonyosságot. S mert arra is volt affinitásunk, mindketten részt vettünk a művészeti oktatáshoz hasonlítható, mégis sokkal többet adó kántorképzésben, ahol – úgyszintén mindketten – kántorvizsgát is tettünk.

Az érettségi után egyenes út vezetett a Budapesti Teológiai Akadémiára, ahol, már egy teremben készültünk a lelkési szolgálatra. 1981-ben tettünk előbb sikeres kápláni, majd egy év múlva papi vizsgát.

1981-ben kötöttük össze életünket. Közös szolgálati helyünk először Komárom megyében, kis bányász falukban (Nagysáp, Héreg, Tarján) volt, majd az ország egyik legszebb vidékére, az Őrségbe költöztünk, ahol Bajánsenyén lakva végeztük szolgálatunkat több településen is.

Amikor 20 évvel ezelőtt átválasztás folytán megüresedett a szabadszállási gyülekezet egyik lelkési állása, meghívták kaptunk a gyülekezettől, hogy jöjjünk és töltsük be azt. E meghívás hátterében az állhatott, hogy magam édesanyám révén félig szabadszállásinak számítok, de annak idején édesapám is volt itt káplán.

1994 januárjában, nagy hóban költöztünk ide, négy gyermekünkkel, akik akkor 10, 8 és 4 évesek voltak, a legkisebb pedig 4 hónapos.

Először csak magam, másfél év múltán feleségem is szolgálatba állt. Abban az időszakban, a rendszerváltást követően a helyi diákotthon az egyházközség tulajdonába került. Fenntartása, a gyermekek felügyelete, a nevelők foglalkoztatása az egyházközség, azaz a lelképásztorok feladata volt. A diákotthon 1993-tól 2002-ig működött, ekkorra a diákotthont igénylő gyerekek száma minimálisra csökkent, és az otthon bezárásra került.

Alapfokú művészeti iskolánk 1997-ben került megalapításra, ahol kezdetben hangszeres képzések folytak, majd ezzel párhuzamosan képzőművészeti és dráma szakon is megkezdődött az oktatás. Az intézménynek kiválóan képzett és felkészült tanárai voltak, és a művészeti iskola igazgatója a Nagytiszteletű asszony volt.

2006-ban az akkori kormány megvonta a kiegészítő állami támogatást az egyházakban működő alapfokú művészeti iskoláktól. Ezért kényszerűségből az iskola megszüntetéséről kellett döntenie az iskolát fenntartó presbitériumnak.

1998-ban alakult meg a Szász Károly Kórus, mely fennállásának 15 éves múltjában, sok alkalommal szerepelt egyházmegyei énekkari találkozók, adventi hangversenyeken, zenés istentiszteleteken.

Külön áldása ennek a 20 évnek, hogy Szabadszálláson 1998-tól tábori lelkész is lettem, amely szolgálatot a mai napig

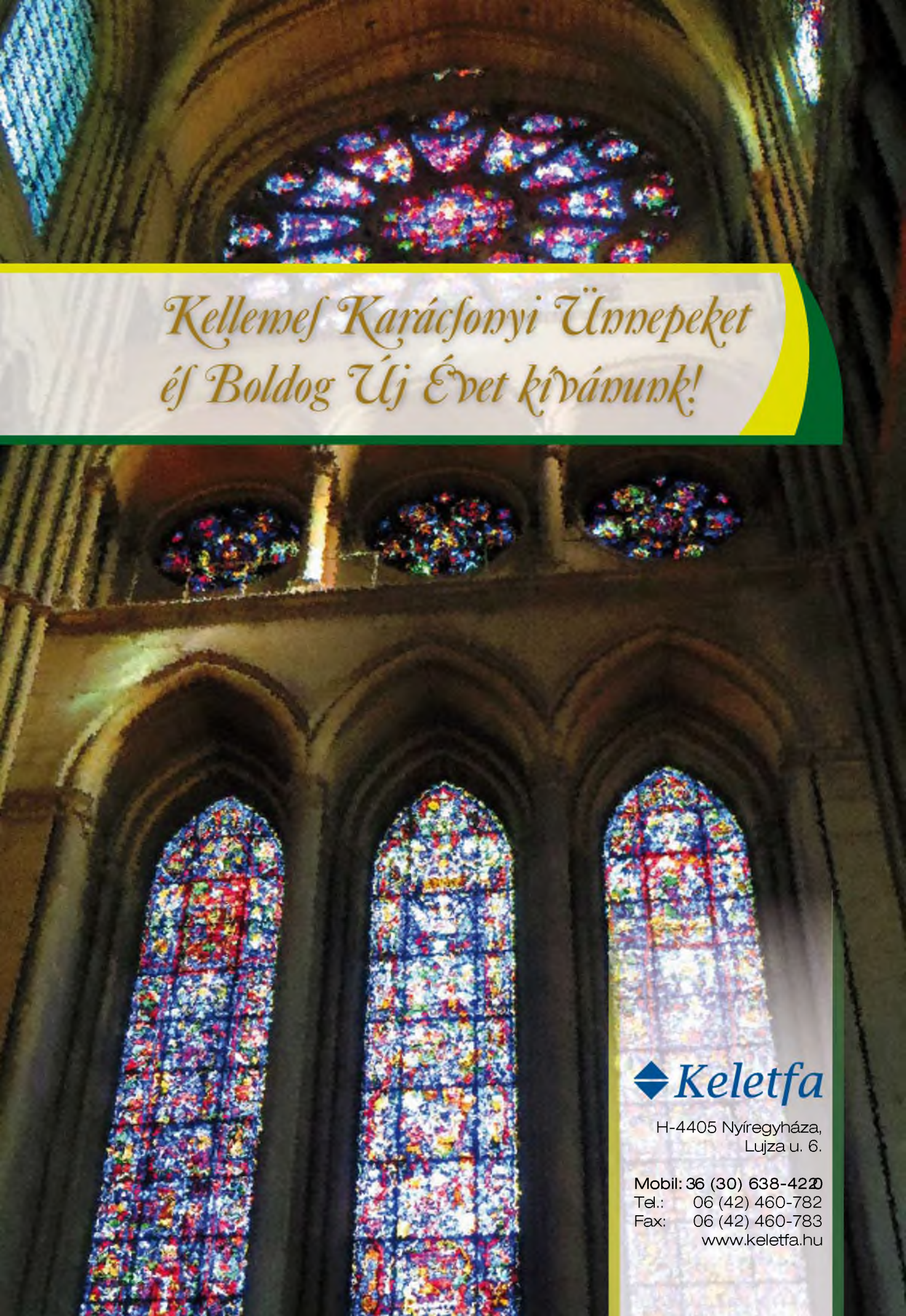

végzek, miközben a Nagytiszteletű asszony minden erejével a szabadszállási szolgálatra koncentrált.

Szolgálatom alatt három alkalommal hat hónapos külföldi misszióra vezényeltek. Ez alatt természetesen nagyobb teher hárult a Nagytiszteletű asszonyra – mind a család, mind a lelkési szolgálat ellátásában.

Van a szabadszállási lelkési szolgálatnak egy olyan területe, amellyel korábban nem volt közelebbi kapcsolatunk: a felekezeti temető. Korábbi helyeinken a temetők önkormányzati tulajdonban voltak, még akkor is, ha volt külön református és katolikusnak nevezett temetőrész. Szabadszálláson a dolgok sajátos rendje szerint működő temetője lényegében csak az egyházközségnek van. Az elmúlt 20 évben a törvényi előírások változása, a különböző személyes érdekek előtérbe kerülése bizony sok fejtörést okozott és sok kihívás elé állította az egész gyülekezetet. Volt temetőcsőszünk, aztán temetőőrünk, volt itt egyik pillanatról a másikra a szolgáltatást abbahagyó temetkezési vállalkozó. Van, akinek a nagyra nőtt fa okoz gondot, s van kinek, annak hiánya. Egyesek sérelmezik, hogy levágják a fűvet és az időnként kellemetlenséggel jár, mások nehezményezik, hogy ritkán vágják a fűvet, és még hosszan sorolhatnánk azt a helyzetet, amikor nincs olyan állapot, amely mindenkinek jó lenne. Lassan már másfél évtizede temetőüzemeltető vállalkozás látja el a fő feladatokat. Immár tapasztalatból állítom, ennek a vállalkozásnak a jól sikerült kiválasztása a legdöntőbb feladata minden temetőtulajdonosnak. Ma nem győzünk hálát adni azért, hogy ennek a feladatnak az ellátása nálunk megnyugtató módon rendeződött.

Máté Sándor

*Kellemes Karácsonyi Ünnepeket
és Boldog Új Évet kívánunk!*

◆ **Keletfa**

H-4405 Nyíregyháza,
Lujza u. 6.

Mobil: 36 (30) 638-4220

Tel.: 06 (42) 460-782

Fax: 06 (42) 460-783

www.keletfa.hu

1989

*Köszönjük a közös munkát, a bizalmat
és a folyamatos fejlődésre biztató együttműködést.*

*Kívánunk nagyon boldog Karácsonyt,
egészségben, sikerekben és örömeiben gazdag
Új Évet!*

H-8400 Ajka, Széchenyi u. 188.

Tel./Fax: +36/88/214-099

web: www.mantex.hu

e-mail: mantex@mantex.hu

MAGYARORSZÁG PIACVEZETŐ KEGYELETI KELLÉKEKET GYÁRTÓ TÁRSASÁGA

- MAGYAR MUNKAERŐ
- MAGYAR ALAPANYAG
- MAGYAR EXPORT

